

SPIS TREŚCI

1. CZĘŚĆ WSTĘPNA.....	3
1.1. TŁO I PRZYCZYNY.....	4
1.2. WARTOŚCI I DEFINICJE	6
1.3. STRUKTURA DOKUMENTU.....	10
1.4. PRZESŁANKI WYNIKAJĄCE Z DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH.....	11
2. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA.....	23
2.1. CHARAKTERYSTYKA GMINY.....	24
2.2. DEMOGRAFIA.....	26
2.3. PROBLEMY SPOŁECZNE W PERSPEKTYWIE OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ	27
2.4. KWESTIA OPIEKI NAD DZIECKIEM.....	30
2.5. KWESTIA OSÓB BEZROBOTNYCH.....	34
2.6. ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH W GMINIE.....	36
2.7. KWESTIA PRZESTĘPCZOŚCI.....	38
2.8. KWESTIA NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI.....	39
2.9. IDENTYFIKACJA NAJWAŻNIEJSZYCH PROBLEMÓW.....	40
SPOŁECZNYCH NA TERENIE GMINY.....	40
2.10. ANALIZA SWOT	43
2.11. ZASOBY UMOŻLIWIAJĄCE ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH.....	50
2.12. PODSUMOWANIE CZĘŚCI DIAGNOSTYCZNEJ.....	52
3. CZĘŚĆ PROGRAMOWA.....	54
3.1. MISJA.....	55
3.2. CELE STRATEGICZNE	56
3.3. MONITORING I WDRAŻANIE STRATEGII.....	66
4. UWAGI KOŃCOWE.....	79

1. CZĘŚĆ WSTĘPNA

Część wstępna zawiera elementarne informacje dotyczące zasad konstruowania dokumentu. Aspekty prawne, które są podstawą działania samorządu lokalnego, zasady i wartości, na których opiera się lokalna polityka społeczna, najważniejsze informacje dotyczące metodyki i wreszcie związek analizy z innymi dokumentami strategicznymi funkcjonującymi na różnych poziomach administrowania i zarządzania.

1.1. TŁO I PRZYCZYNY

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych ma stanowić podstawę do realizacji względnie trwałych wzorów interwencji społecznych podejmowanych w celu zmiany (poprawy) tych stanów rzeczy (zjawisk) występujących w obrębie danej społeczności, które oceniane są negatywnie. Dokument charakteryzuje w szczególności działania publicznych i prywatnych instytucji rozwiązujących kwestie społeczne podejmowane dla poprawy warunków zaspokojenia potrzeb przez wybrane kategorie osób i rodzin.

Obowiązek opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika wprost z art. 17.1 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. Różnorodność problemów społecznych występujących w gminie powoduje konieczność wzięcia pod uwagę także innych aktów prawnych, które mają istotny wpływ na konstrukcję dokumentu i rozwiązywanie zadań społecznych w przyszłości.

Są to m.in.:

- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. Nr 96, poz. 873 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. Nr 122, poz. 1143 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. Nr 99, poz. 1001),
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2002 r. Nr 147, poz. 1231 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. Nr 123, poz. 776 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 24 kwietnia 1997 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2003 r. Nr 24, poz. 198).

Oprócz w/w aktów prawnych przy realizacji strategii może zachodzić potrzeba odwołania się również do ustaw i aktów wykonawczych z zakresu ochrony zdrowia, oświaty i edukacji publicznej, budownictwa socjalnego.

Europejska polityka społeczna została określona w głównej mierze podczas Szczytu Lizbońskiego w 2000 roku, gdzie kraje członkowskie Unii Europejskiej uznały,

że zwalczanie ubóstwa i wykluczenia społecznego będzie centralnym elementem w procesie modernizacji europejskiego modelu społecznego. W roku 2001 uzgodniony został przez Radę, Parlament i Komisję Europejską „Wspólnotowy program na rzecz walki z wykluczeniem społecznym na lata 2002-2006”. Jego celem jest wsparcie współpracy pomiędzy krajami Unii Europejskiej i zwiększenie skuteczności przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu. Polska zgłosiła gotowość przystąpienia do programu, w efekcie czego podjęła prace nad przygotowaniem Memorandum w sprawie Integracji Społecznej (Joint Inclusion Memorandum – JIM), Narodowej Strategii Integracji Społecznej oraz Krajowego Planu Działania na rzecz Integracji Społecznej. Powołany przez Prezesa Rady Ministrów – w roku 2003 – Zespół Zadaniowy do spraw Reintegracji Społecznej opracował dokument pt.: *Narodowa Strategia Integracji Społecznej dla Polski*. Autorzy tego dokumentu podjęli próbę dokonania całościowej analizy sytuacji społecznej w Polsce, wskazania priorytetowych problemów oraz dobrych praktyk na rzecz inkluzji osób i grup.

Opracowując lokalną strategię integracji i rozwiązywania problemów społecznych, uwzględniono dokumenty programowe, w których akcentuje się konieczność zapewnienia dialogu i partnerskiej współpracy instytucji rządowych, samorządowych, organizacji pozarządowych oraz biznesu, a także za niezbędną uznaje się również partnerską współpracę z osobami podlegającymi wykluczeniu społecznemu.

Są to przede wszystkim:

- Narodowy Plan Rozwoju na lata 2004-2006 oraz załączenia do Narodowego Planu Rozwoju na lata 2007-2013,
- Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego,
- Sektorowy Program Operacyjny Rozwoju Zasobów Ludzkich.

1.2. WARTOŚCI I DEFINICJE

Wartość to termin używany do określenia tego, co godne uznania i pożądanego, cenne, dobre. Człowiek budujący swój system wartości, pewne wartości eliminuje (odrzuca jako złe, czyli traktuje jako „antywartości”), inne pozostawia i hierarchizuje według przypisywanej im ważności. Wartość jest cechą względną, a to oznacza, że nie zawsze, nie w każdym miejscu, nie przez wszystkich i nie w każdych okolicznościach przypisywana jest przedmiotom podlegającym ocenie. Według S. Nowaka przedmiotami wartościowania w polityce społecznej są najczęściej: stosunki społeczne, stan zaspokojenia potrzeb, instytucje społeczne, stosunki między człowiekiem a przyrodą.

Polityka społeczna oparta na określonych zasadach, normach i wartościach może być postrzegana jako przewodnik działania państwa i władz samorządowych rozmaitych szczebli w celu:

- kształtowania warunków życia ludności oraz stosunków międzyludzkich, ogólnych warunków rozwoju;
- harmonizowania i godzenia rozbieżnych interesów różnych grup społecznych, a tym samym tworzenia warunków dla pokoju społecznego między kapitałem a pracą.

Z wartości wynikają zarówno cele polityki społecznej, jak i zasady. Źródła, z których czerpie wartości polityka społeczna, są bardzo różnorodne. Są to m.in. ideologie, doktryny społeczne i gospodarcze, społeczne oczekiwania wyrażane za pośrednictwem różnych kanałów społecznej komunikacji, normy zwyczajowe, poglądy osób znaczących w społeczeństwie. W polityce społecznej, odwołującej się do wartości cenionych przez społeczeństwo, ważny jest wprowadzony przez S. Ossowskiego podział na wartości odczuwane i uznawane. Wartości odczuwane wiążą się głównie ze sferą emocjonalną, zaś uznawane opierają się na przekonaniach, że pewne cechy powinny być odczuwane jako wartość.

Niektóre zasady polityki społecznej są tożsame z wartościami. Zasady to ogólne doktryny i normy działania, którymi powinny kierować się podmioty polityki społecznej w realizacji podstawowego celu, jakim jest zaspokajanie potrzeb.

Zasady, które są najczęściej artykułowane bądź realizowane w politykach, a które stają się dla twórców strategii podstawowymi fundamentami budowania społeczności lokalnej, wolnej od zagrożeń i problemów społecznych, to:

1. Zasada samopomocy – przejawia się w istnieniu i rozwoju pomocy wzajemnej ludzi, zmagających się z podobnymi problemami żywymi oraz pomocy silniejszych dla słabszych; zazwyczaj w ramach niewielkich nieformalnych grup.

2. Zasada przezorności – oznacza, że bezpieczeństwo socjalne jednostki nie może być tylko efektem świadczeń ze strony społeczeństwa, ale wynikać powinno także z odpowiedzialności człowieka za przyszłość własną i rodziny.
3. Zasada solidarności społecznej – najczęściej rozumiana jako przenoszenie konsekwencji, niekiedy utożsamiana z solidaryzmem społecznym, oznaczającym wyższość wspólnych interesów członków społeczeństwa nad interesami poszczególnych klas lub warstw.
4. Zasada pomocniczości – oznacza przyjęcie określonego porządku, w jakim różne instytucje społeczne dostarczają jednostce wsparcia, gdy samodzielnie nie jest w stanie zaspokoić swoich potrzeb; w pierwszej kolejności pomoc powinna pochodzić od rodziny, a następnie od społeczności lokalnej, a na końcu od państwa.
5. Zasada partycypacji – wyraża się w takiej organizacji życia społecznego, by poszczególni ludzie mieli możliwości pełnej realizacji swoich ról społecznych, zaś poszczególne grupy mogły zajmować równoprawne z innymi miejsce w społeczeństwie.
6. Zasada samorządności – stanowi realizację takich wartości, jak wolność, podmiotowość człowieka; realizowana jest poprzez taką organizację życia społecznego, by jednostki i grupy miały zagwarantowane prawo do aktywnego udziału w istniejących już instytucjach społecznych i tworzenia nowych instytucji w celu skuteczniejszego zaspokajania potrzeb i realizacji interesów.
7. Zasada dobra wspólnego – przejawia się w takich działaniach władz publicznych, które uwzględniają korzyści i interesy wszystkich obywateli i polegają na poszukiwaniu kompromisów tam, gdzie interesy te są sprzeczne.
8. Zasada wielosektorowości – polega na równoczesnym funkcjonowaniu publicznych podmiotów polityki społecznej, organizacji pozarządowych i instytucji rynkowych, które dostarczają środków i usług służących zaspokajaniu potrzeb społeczeństwa.

Polityka społeczna jako przewodnik, wskazówka działania oparta na zadeklarowanych wartościach i zasadach, określa i wyjaśnia misję, obejmuje możliwości i cele przedsięwzięć organizacyjnych, wymusza odpowiednie zachowania, nakreślając przydział odpowiedzialności i towarzyszącą temu delegację kompetencji na wszystkie poziomy organizacyjne.

Z powyższych zasad wynikają podstawowe cele, które powinny kierunkować politykę społeczną w danym środowisku lokalnym, są to przede wszystkim:

- poprawa położenia materialnego i wyrównywanie szans życiowych grup społeczeństwa ekonomicznie i socjalnie najsłabszych;
- prowadzenie bieżących działań osłonowych;
- widzenie zagrożeń społecznych z wyprzedzeniem;
- dorównywanie do standardów unijnych i międzynarodowych.

W polityce społecznej Unii Europejskiej, co nie jest bez znaczenia z uwagi na nasze przystąpienie do tej struktury, podstawę wszelkich działań stanowią działania związane z polepszeniem warunków życia, pracy i kształcenia, powszechnością prawa do zatrudnienia i wykształcenia, wreszcie stworzenie systemu zabezpieczenia społecznego. Powyższe wartości i zasady służą jako fundament do budowy dokumentu, wskazującego problemy społeczne i metody ich rozwiązywania.

W polityce społecznej terminem „problemy społeczne” oznacza się wszelkiego rodzaju dolegliwości, zakłócenia, niedogodności występujące w życiu zbiorowym. Natomiast określeniem „kwestia społeczna” wyróżnia się wśród nich te, które:

- odznaczają się szczególną dolegliwością dla potencjału osobowego społeczeństwa,
- są następstwem niedostosowania sposobu, w jaki funkcjonuje społeczeństwo, do podstawowych potrzeb indywidualnych i zbiorowych i nie są możliwe do rozwiązania siłami pojedynczych grup ludzkich.

W węższym znaczeniu termin kwestia społeczna oznacza konkretny problem o szczególnie wysokim stopniu dotkliwości dla życia i współdziałania członków społeczności. W szerszym znaczeniu oznacza on przeciwieństwo pomiędzy zasadami obowiązującymi w danym społeczeństwie, formacji ustrojowej czy nawet cywilizacji, a dążeniami jednostek i zbiorowości do godnego życia. Jan Danecki w publikacji „Kwestie społeczne – istota, źródła, zarys diagnozy” przyjmuje, iż „źródła kwestii społecznych tkwią wewnątrz społeczeństwa: w mechanizmach życia zbiorowego (...) mogą być – jak każdy problem społeczny – ograniczane i rozwiązywane we wszystkich skalach współżycia: od rodziny poprzez środowiska lokalne i zawodowe po skalę ogólnopaństwową (...) również międzynarodową”.

Mechanizmów powstawania problemów społecznych – kwestii społecznych upatrywać należy w funkcjonowaniu społeczeństwa. Są nimi przede wszystkim:

- dezorganizacja społeczeństwa,
- gwałtowna zmiana społeczna,
- opóźnienia kulturowe,

- przemiany gospodarze wyprzedzające przemiany w sposobie myślenia i działania,
- złe funkcjonowanie instytucji politycznych czy administracyjnych,
- niekompetencja polityków czy urzędników państwowych,
- dysfunkcjonalność instytucji społecznych,
- dominacja grup społecznych, eksploatacja, wyzysk,
- nierówności społeczne, niesprawiedliwość społeczna,
- złe funkcjonowanie instytucji edukacyjnych,
- nieprzystosowanie do pełnienia określonych ról społecznych.

Funkcjonujące w środowisku lokalnym kwestie i problemy społeczne prowadzą do wykluczenia społecznego, czyli sytuacji uniemożliwiającej lub znacznie utrudniającej jednostce lub grupie zgodne z prawem pełnienie ról społecznych, korzystanie z dóbr publicznych i infrastruktury społecznej, gromadzenie zasobów i zdobywanie dochodów w godny sposób. Środkiem umożliwiającym przeciwdziałanie tej sytuacji jest integracja społeczna, czyli działania wspólnotowe na zasadach dialogu, wzajemności i równorzędności, którego celem jest dążenie do społeczeństwa opartego na demokratycznym współuczestnictwie, rządach prawa i poszanowaniu różnorodności kulturowej, w którym obowiązują i są realizowane podstawowe prawa człowieka i obywatela oraz skutecznie wspomaga się jednostki i grupy w realizacji ich celów życiowych.

Przygotowując dokumenty programowe, które wskazywać będą podstawowe kierunki działań samorządu lokalnego, nie można nie wspomnieć o wartości podstawowej, która posłużyła konstruktorom dokumentu jako fundament pomocy. Wspieranie rodziny jako najważniejszej komórki społecznej jest naczelnym przesłaniem niniejszego dokumentu, od wspierania siły rodziny należy rozpocząć każdy rodzaj oferowanej pomocy.

1.3. STRUKTURA DOKUMENTU

Strategie rozwiązywania problemów społecznych to tyle, co względnie trwałe wzory interwencji społecznych podejmowanych w celu zmiany (poprawy) tych stanów rzeczy (zjawisk) występujących w obrębie danej społeczności, które oceniane są negatywnie. Mówiąc o gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych, należy mieć na myśli w szczególności działania publicznych i prywatnych instytucji pomocy społecznej (i pokrewnych) prowadzone na terenie gminy, podejmowane dla poprawy warunków zaspokojenia potrzeb przez wybrane kategorie osób i rodzin.

W oparciu o uzyskane od władz lokalnych informacje i materiały został przygotowany dokument, który pozwoli na racjonalizację lokalnej polityki społecznej oraz wskaże obszary, które w najbliższym czasie powinny stać się przedmiotem szczególnej troski ze strony władz lokalnych. Metodyka opracowania dokumentu pozwoliła na zaangażowanie środowiska lokalnego w budowę strategii na najważniejszych jej etapach, od diagnozy do wdrożenia i realizacji.

Przedłożony materiał został opracowany w Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Przedborzu na podstawie zebranych wcześniej materiałów i przeprowadzonych ankiet. Zespół powołany do opracowania strategii wniósł uwagi i spostrzeżenia dotyczące rozwiązań w sferze działań na rzecz społeczeństwa lokalnego.

1.4. PRZESŁANKI WYNIKAJĄCE Z DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH

Konstruując Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy, należy pamiętać, że nie jest to jedyny dokument w obszarze polityki społecznej, którego skutki będą dotyczyły mieszkańców naszej gminy. Krytyczna analiza dokumentów programowych powstających na poziomie kraju, województwa czy powiatu pozwala na skuteczniejsze programowanie działań na poziomie lokalnym, tak by części działań nie powielać, ale wpisywać się własnymi konstrukcjami programowymi w już funkcjonującą rzeczywistość formalno-prawną.

1.4.1. NARODOWY PLAN ROZWOJU NA LATA 2007-2013

Narodowy Plan Rozwoju na lata 2007-2013 jest kompleksowym programem rozwoju społeczno-gospodarczego Polski. Przygotowanie i realizacja NPR ma spowodować skuteczne włączenie Polski w kształtowanie Unii Europejskiej, której jednym z konstytucyjnych fundamentów jest zasada spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej. Obecność Polski w Unii Europejskiej stwarza ogromną szansę zmniejszenia naszego dystansu do najwyżej rozwiniętych społeczeństw. By w pełni wykorzystać tę perspektywę rozwojową, powstaje Narodowy Plan Rozwoju (NPR) na lata 2007-2013, który spaja wszystkie przedsięwzięcia o charakterze rozwojowym. Jest on koncepcją modernizacji polskiej gospodarki oraz propozycją takich zmian instytucjonalnych, które umożliwią tę modernizację. Wstępny projekt Narodowego Planu Rozwoju na lata 2007-2013 został przyjęty przez Radę Ministrów 11 stycznia 2005 r.

Misją NPR jest podjęcie i uruchomienie przedsięwzięć, które zapewnią wysoki wzrost gospodarczy, umocnienie konkurencyjności regionów i przedsiębiorstw oraz wzrost zatrudnienia, przy zapewnieniu wyższego poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej.

Wśród głównych zasad sprzyjających realizacji podstawowych wartości wymienia się:

- Pomocniczość państwa — umacnianie samorządności terytorialnej i społeczeństwa obywatelskiego, przy zachowaniu autonomii i partnerstwa w relacjach między administracją państwową oraz strukturami samorządowymi i pozarządowymi;
- Uznanie wykształcenia, wiedzy, informacji i kultury za fundament społeczno-gospodarczego rozwoju;
- Polityka prorodzinna przyczyniająca się do wyższego poziomu dzietności, gwarantująca prawidłowy rozwój dzieci i promująca partnerski model rodziny;
- Ochrona rynku i konkurencji;
- Zapewnienie równego dostępu do sądu i ochrony konstytucyjnych praw;
- Dialog obywatelski i partnerstwo społeczne;
- Kształtowanie partnerskich relacji Polski z państwami demokratycznymi oraz jej uczestnictwa, w globalnej polityce i gospodarce.

Narodowy Plan Rozwoju na lata 2007-2013 formułuje 3 cele strategiczne:

- Utrzymanie gospodarki na ścieżce wysokiego wzrostu gospodarczego.

Polska gospodarka charakteryzuje się znaczącym potencjałem rozwojowym, ale też szeregiem strukturalnych zapóźnień i deficytów. Zagrożeniem jest na przykład wysoki i szybko rosnący poziom zadłużenia państwa. Rozwiązywanie zasadniczych problemów gospodarczych i społecznych będzie możliwe jedynie pod warunkiem utrzymania wysokiego poziomu wzrostu gospodarczego.

- Wzmocnienie konkurencyjności regionów i przedsiębiorstw oraz wzrost zatrudnienia.

W 2004 r. polska gospodarka wyszła z okresu spowolnionego wzrostu i stagnacji. Można przewidywać, że tempo wzrostu zbliży się do poziomu 6 proc. Właśnie teraz niezbędne staje się podejmowanie procedur i uruchamianie przedsięwzięć, które umocnią mikroekonomiczne fundamenty gospodarki oraz utrwalą tendencję wzrostową.

- Podniesienie poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej.

Transformacja w latach 1989-2004 wiązała się z występowaniem negatywnych zjawisk społeczno-gospodarczych. Wysokie bezrobocie, pogłębiające i poszerzające się ubóstwo, wykluczenie społeczne, dezintegracja społeczna, marginalizacja wielu wspólnot lokalnych i peryferyzacja niektórych regionów stanowi zagrożenie i przeszkodę w rozwoju społeczeństwa obywatelskiego oraz staje się źródłem konfliktów społecznych. Jednocześnie zjawiska te ograniczają potencjał rozwojowy gospodarki i możliwości awansu cywilizacyjnego. Stąd rozwój społeczno-gospodarczy musi respektować m.in. zasadę zrównoważonego rozwoju. Miarami realizacji tego celu będą: zróżnicowanie poziomu dochodów i rozwoju regionalnego oraz dostępność komunikacyjna do regionów peryferyjnych.

Narodowy Plan Rozwoju na lata 2007-2013 jest kontynuacją obowiązującego obecnie planu na lata 2004-2006.

1.4.2. NARODOWA STRATEGIA INTEGRACJI SPOŁECZNEJ

Cele polityki integracji społecznej w Polsce wynikają przede wszystkim z priorytetów określonych w przyjętej w czerwcu 2004 r. Narodowej Strategii Integracji Społecznej. Cele polityki integracji społecznej w Polsce wynikają również z celów w zakresie zwalczania ubóstwa i wykluczenia społecznego przyjętych w grudniu 2000 r. przez Radę Europejską w Nicei. Polska w pełni zaakceptowała ich zasadność, co zostało oficjalnie potwierdzone poprzez przyjęcie w grudniu 2003 r. Wspólnego Memorandum Polski i UE o Integracji Społecznej (Joint Inclusion Memorandum).

Zarówno Krajowy Plan Działania na rzecz Integracji Społecznej, jak i Wspólne Memorandum są elementami realizacji Strategii Lizbońskiej, która została przyjęta przez piętnaście krajów członkowskich w marcu 2000 roku. Polskie priorytety wpisują się także w podstawowe założenia Zrewidowanej Strategii Spójności Społecznej Rady Europy, której inauguracja odbyła się w lipcu 2004 r. w Warszawie. Jednym z tych założeń jest budowanie integracji i spójności społecznej w oparciu o prawa człowieka, a zwłaszcza te prawa, które zostały zawarte w Zrewidowanej Europejskiej Karcie Społecznej.

Priorytety Narodowej Strategii Integracji Społecznej stworzone zostały z perspektywą ich realizacji do 2010 roku. Krajowy Plan Działania uwzględnia te priorytety, których realizacja jest szczególnie pilna. Wynikają one także z przedstawionej analizy sytuacji ekonomiczno-społecznej ilustrującej podstawowe przyczyny ubóstwa i zagrożenia wykluczeniem społecznym.

Priorytety zawarte w NSIS w zakresie realizacji **prawa do edukacji** są następujące:

- wzrost uczestnictwa dzieci w wychowaniu przedszkolnym,
- poprawa jakości kształcenia na poziomie gimnazjalnym i średnim,
- upowszechnienie kształcenia na poziomie wyższym i jego lepsze dostosowanie do potrzeb rynku pracy,
- rekompensowanie deficytów rozwoju intelektualnego i sprawnościowego dzieci,
- upowszechnienie kształcenia ustawicznego.

W zakresie realizacji **prawa do zabezpieczenia socjalnego**:

- radykalne ograniczenie ubóstwa skrajnego, którego poziom jest obecnie nieakceptowany i wymaga podjęcia zdecydowanych działań,
- ograniczenie tendencji wzrostowych rozwarstwiania dochodowego, tak aby

różnice te nie odbiegały od przeciętnego poziomu w krajach UE.

Bezrobocie jest jedną z form wykluczenia społecznego silnie powiązaną z innymi jego przejawami, np. ubóstwem, w warunkach niskiej skuteczności systemu zabezpieczenia socjalnego dla osób bezrobotnych i ich rodzin. Dlatego też w Narodowej Strategii Integracji Społecznej cztery z dwudziestu priorytetów odnoszą się do sfery działań dotyczących realizacji **prawa do pracy**:

- ograniczenie bezrobocia długookresowego;
- zmniejszenie bezrobocia młodzieży;
- zwiększenie poziomu zatrudnienia wśród niepełnosprawnych;
- zwiększanie liczby uczestników aktywnej polityki rynku pracy.

W zakresie realizacji **prawa do ochrony zdrowia**:

- wydłużenie przeciętnego trwania życia w sprawności;
- upowszechnienie dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych;
- zwiększenie zakresu objęcia kobiet i dzieci programami zdrowia publicznego.

W zakresie realizacji **innych praw społecznych**:

- zwiększenie dostępu do lokali (mieszkań) dla grup najbardziej zagrożonych bezdomnością;
- zapewnienie lepszego dostępu do pracowników socjalnych;
- rozwinięcie pomocy środowiskowej i zwiększenie liczby osób objętych jej usługami;
- zwiększenie zaangażowania obywateli w działalność społeczną;
- realizacja Narodowej Strategii Integracji Społecznej przez samorządy terytorialne;
- zwiększenie dostępu do informacji obywatelskiej i poradnictwa.

1.4.3. KRAJOWY PLAN DZIAŁANIA NA RZECZ INTEGRACJI SPOŁECZNEJ

Krajowy Plan Działania na rzecz Integracji Społecznej to program poprawy dostępu do praw społecznych i zwiększania poziomu ich realizacji. Jest to również zasadniczy instrument osiągania integracji społecznej w europejskim modelu społecznym. Realizacja praw społecznych oczywiście kosztuje, tak samo jak realizacja wszystkich innych kategorii praw człowieka określonych w prawie międzynarodowym i krajowym. Trzeba więc zapewnić w sposób trwały zasoby finansowe, kadrowe, lokalowe, rzeczowe i inne instytucjom odpowiedzialnym za realizację tych praw.

Prawa społeczne powinny mieć obecnie priorytet w wydatkach publicznych ze względu na to, że ich realizacja znacznie się pogorszyła w ostatnich latach, a więc zmniejsza się poziom integracji społecznej i zwiększa się skala i zasięg procesów wykluczenia społecznego. W przyjętym Krajowym Planie Działań na rzecz Integracji Społecznej za najważniejsze uznano:

- działania edukacyjne, socjalne i zdrowotne zapobiegające wykluczaniu oraz wspierające grupy zagrożone w działaniach umożliwiających równy start dzieci i młodzieży,
- budowę systemu bezpieczeństwa socjalnego i przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu,
- realizację prawa do pracy dla każdego, w tym szczególnie dla grup defaworyzowanych na rynku pracy poprzez odpowiednią politykę makroekonomiczną i politykę zatrudnienia,
- rozwój systemu instytucjonalnego z jasnym podziałem odpowiedzialności instytucji rządowych i samorządowych, otwierającego jednocześnie przestrzeń dla aktywności obywatelskiej i upodmiotowienia korzystających z usług społecznych świadczonych zarówno przez państwo, jak i przez organizacje pozarządowe.

Na poziomie operacyjnym ważne jest, że polska polityka integracji społecznej musi być realizowana **we współpracy z szeroko rozumianymi partnerami społecznymi**. Szczególnie chodzi tu o związki zawodowe i związki pracodawców, organizacje pozarządowe, samorządy lokalne oraz odpowiednie charytatywne instytucje kościołów i związków wyznaniowych. Niezależnie od osiągniętego poziomu zamożności oraz stanu koniunktury gospodarczej państwo nie jest w stanie zrealizować celów tej polityki bez partnerstwa z innymi instytucjami. W tym kontekście ustalono

następujące priorytety na najbliższe dwa lata:

- zaangażowanie obywateli w działalność społeczną, głównie poprzez zwiększenie ich uczestnictwa w działalności organizacji pozarządowych i innych formach pracy społecznej oraz samopomocy,
- wzrost liczby samorządów, które z pełną wrażliwością i zaangażowaniem podejmują się tworzenia lokalnych strategii przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu, a następnie realizują ich założenia.

1.4.4. WOJEWÓDZKA STRATEGIA ROZWOJU POLITYKI SPOŁECZNEJ NA LATA 2001-2005

Ze względu na swój dalekosiężny charakter strategia budowana na poziomie lokalnym musi uwzględniać i brać pod uwagę przesłanki zawarte w dokumentach strategicznych podmiotów, z którymi gmina współpracuje na zasadzie partnerstwa. Jednym z nich jest samorząd województwa łódzkiego. Strategia Rozwoju Polityki Społecznej Województwa Łódzkiego na lata 2001-2005 przyjęta przez wojewódzki sejmik uchwałą nr XXIII/286/2000 z dnia 26 września 2000 r. pozwala zaplanować terenowe działania z zakresu polityki społecznej w taki sposób, aby przeciwdziałać najistotniejszym zagrożeniom społecznym przy aktywnym udziale samorządów lokalnych i organizacji pozarządowych. Zagrożenia takie, jak negatywne skutki ubóstwa i zjawisko wykluczenia społecznego, to wyzwania nie tylko dla Łódzkiego, ale również dla społeczeństwa współczesnej Europy.

Rozwiązywanie problemów społecznych to nie tylko zadanie samorządu województwa. To przede wszystkim organizowanie wsparcia i pomocy osobom potrzebującym w miejscu ich zamieszkania, a więc przy udziale jednostek organizacyjnych samorządów lokalnych. Województwo poprzez działalność Regionalnego Ośrodka Pomocy Społecznej pełni rolę wspierającą, aktywizującą, koordynującą i inicjującą nowe rozwiązania, zmierzające tym samym do wyrównywania poziomu życia mieszkańców Łódzkiego. Program określa główne działania samorządu województwa zgodnie z przypisanymi województwu zadaniami z zakresu pomocy społecznej.

Misją powyższej Strategii jest zintegrowany, efektywny model regionalnej pomocy społecznej, zmierzający do poprawy jakości życia mieszkańców. Pośród jej strategicznych celów wymienia się:

1. Wspieranie działań sprzyjających aktywności życiowej osób i rodzin.

- Systemowa pomoc osobom i rodzinom;
- Zapobieganie i przeciwdziałanie problemom uzależnień.

2. Zaspokajanie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka, doprowadzenie do ich życiowego usamodzielnienia się i integracji ze środowiskiem.

- Motywacja osób i rodzin dotkniętych lub zagrożonych patologią społeczną do zmiany stylu życia;

- Poprawa warunków społecznego i zawodowego funkcjonowania osób niepełnosprawnych;
- Wspieranie bezrobotnych i poszukujących pracy, zapobieganie sytuacjom kryzysowym wynikającym z długotrwałego pozostawania bez zatrudnienia.

3. Dbłość o profesjonalizm kadry pomocy społecznej i zwiększenie skuteczności jej działania.

- Poprawa stanu wiedzy o problemach społecznych i polityce socjalnej;
- Zwiększenie skuteczności oddziaływania na środowiska wymagające pomocy systemowej;
- Dostępność kształcenia i szkolenia zawodowego pracowników służb socjalnych;
- Upowszechnianie innowacji w zakresie polityki społecznej.

1.4.5. STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W POWIECIE RADOMSZCZAŃSKIM

Strategia rozwiązywania problemów społecznych w powiecie radomszczańskim na lata 2003-2010 została przyjęta Uchwałą Nr IV/42/2002 Rady Powiatu Radomszczańskiego z dnia 14 lutego 2003r. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Radomsku było inicjatorem tego dokumentu. W tym celu powołano zespół roboczy, składający się z przedstawicieli instytucji mających wpływ na kształtowanie polityki społecznej w naszym powiecie. Po wnikliwej analizie wyłonione zostały najistotniejsze problemy doskwierające mieszkańcom naszego powiatu. Na plan pierwszy wysuwają się następujące problemy:

- wysokie bezrobocie
- ubóstwo
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych
- brak alternatywnych rozwiązań w zakresie niepełnosprawności i zastępczej opieki rodzinnej.

Opracowana strategia ma być inspiracją dla wszystkich, którym zależy na poprawie jakości życia mieszkańców naszego powiatu.

I. Cel strategiczny

Zwiększenie skuteczności działań instytucji zajmujących się rozwiązywaniem problemów społecznych

Cel szczegółowy

1. Objęcie jak najwcześniejszą opieką diagnostyczno-- terapeutyczną dzieci z różnymi dysfunkcjami

Cele operacyjne:

- a. Otoczenie opieką psychologiczno-pedagogiczną, diagnostyczną i terapeutyczną dziecka z zaburzonym rozwojem
- b. Zapewnienie opieki i możliwości kształcenia dzieci z określoną dysfunkcją.

Cel szczegółowy

2. Zwiększenie skuteczności oddziaływania skierowanego do środowisk wymagających pomocy systemowej

Cel operacyjny

- a. Zwiększenie wiedzy dotyczącej stanu problemów społecznych
- b. Organizowanie szkolenia zawodowego kadr pomocy społecznej

Cel szczegółowy

3. Zmniejszenie rozmiarów ubóstwa i zwiększenie instytucjonalnego oddziaływania na rzecz wyrównywania poziomu życia

Cel operacyjny

a. Identyfikacja przyczyn ubóstwa i wspieranie działań na rzecz wyrównywania poziomu życia mieszkańców

Cel szczegółowy

4. Zapobieganie i przeciwdziałanie problemom uzależnień

Cel operacyjny

a. Zmniejszenie i zmiana struktury spożycia alkoholu oraz zmniejszenie szkód spowodowanych alkoholem.

b. Zmniejszenie skali zjawiska narkomanii. Ograniczenie dostępu do narkomanii.

II. Cel strategiczny

Zaspokajanie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka, doprowadzenia do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Cel szczegółowy

1. Motywacja osób i rodzin dotkniętych lub patologią społeczną

Cel operacyjny

a. Rozpoznawanie i wspieranie środowisk dotkniętych lub zagrożonych patologią

b. Rozwijanie u młodzieży umiejętności emocjonalnych związanych z radzeniem sobie w sytuacjach stresowych, rozwiązywaniem problemów i podejmowaniem decyzji życiowych

c. Działania prorodzinne dla zaspokojenia potrzeb osób w różnych fazach życia i różnorodnych sytuacjach życiowych

Cel szczegółowy

2. Poprawa warunków życia społecznego i zawodowego osób niepełnosprawnych

Cel operacyjny

a. Ułatwienie osobom niepełnosprawnym dostępu do obiektów użyteczności publicznej

b. Stwarzanie osobom niepełnosprawnym korzystnych warunków do samodzielnego funkcjonowania w środowisku rodzinnym

c. Ułatwienie dostępu osobom niepełnosprawnym możliwości kształcenia, doskonalenia i rozwoju zawodowego

Cel szczegółowy

3. Wspieranie działań sprzyjających tworzeniu rodzinnej opieki zastępczej

Cel operacyjny

a. Tworzenie korzystnych warunków do powstawania profesjonalnych rodzin zastępczych

Cel szczegółowy

4. Wspieranie osób opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze i rodziny zastępcze

5. Wspieranie osób bezrobotnych i poszukujących pracy, zapobieganie sytuacjom kryzysowym wynikającym z długotrwałego pozostawania bez pracy

Cel operacyjny

a. Zwiększanie szans na zatrudnienie bezrobotnym i poszukującym pracy

2. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

Część diagnostyczna zawiera diagnozę problemów społecznych gminy. Diagnoza została oparta na badaniu źródeł zastanych oraz skonstruowanych specjalnie do tego celu ankiet i wywiadów.

2.1. CHARAKTERYSTYKA GMINY

Miasto i gmina Przedbórz pod względem geograficznym leżą na Wyżynie Przedborskiej.

Administracyjnie gmina Przedbórz stanowi jedną z trzynastu gmin powiatu radomszczańskiego.

Na terenie miasta mamy 51 ulic. W skład gminy oprócz miasta wchodzi 40 wsi: Borowa, Brzostek, Budy Nosalewickie, Bysiów, Chałupy, Choiny, Choiny Policzko, Faliszew, Gaj, Gaj Zuzowski. Góry Mokre, Góry Suche, Grobla, Gustawów-Leśniczówka, Jabłonna, Józefów, Józefów Stary, Kajetanów, Kaleń, Ludwików, Miejskie Pola, Mojżeszów, Nosalewice, Piskorzaniec, Policzko, Przyłanki, Przyłanki-Leśniczówka, Reczków Stary, Stara Wieś, Taras, Trupień, Wierzchlas, Wojciechów, Wola Przedborska, Wygwizdów, Wymysłów, Wyrębiska, Zagacie, Zuzowy, Żeleźnica.

Powierzchnia miasta zajmuje 613 ha, zaś gminy 18.994 ha i stanowi łącznie nieco ponad 1% powierzchni województwa i 13,2 % powiatu radomszczańskiego.

Na dzień 28 listopada 2005r na terenie gminy zamieszkiwało 4.083 mieszkańców a na terenie miasta 3.988 mieszkańców. Łącznie 8.071 mieszkańców.

Miasto jest malowniczo położone nad rzeką Pilicą, u podnóża Pasma Przedborsko-Małogoskiego. Prawdziwym bogactwem ziemi przedborskiej są lasy, zajmujące ok. 54% jej powierzchni. W 1988r dla ochrony unikatowych walorów naturalnych gminy utworzono Przedborski Park Krajobrazowy zajmujący 16.640 ha.

Pierwsza wzmianka o Przedborzu pochodzi z 1136r (bulla gnieźnieńska). Największy rozkwit miasta to czasy panowania Króla Kazimierza Wielkiego. W roku 1370 nadał też Przedborzowi prawa miejskie. W roku 1423 w przedborskim zamku miało miejsce nadanie praw miejskich ówczesnej wsi Łodzia, co upamiętnia tablica wmurowana w roku 1973 w ścianę ratusza miejskiego.

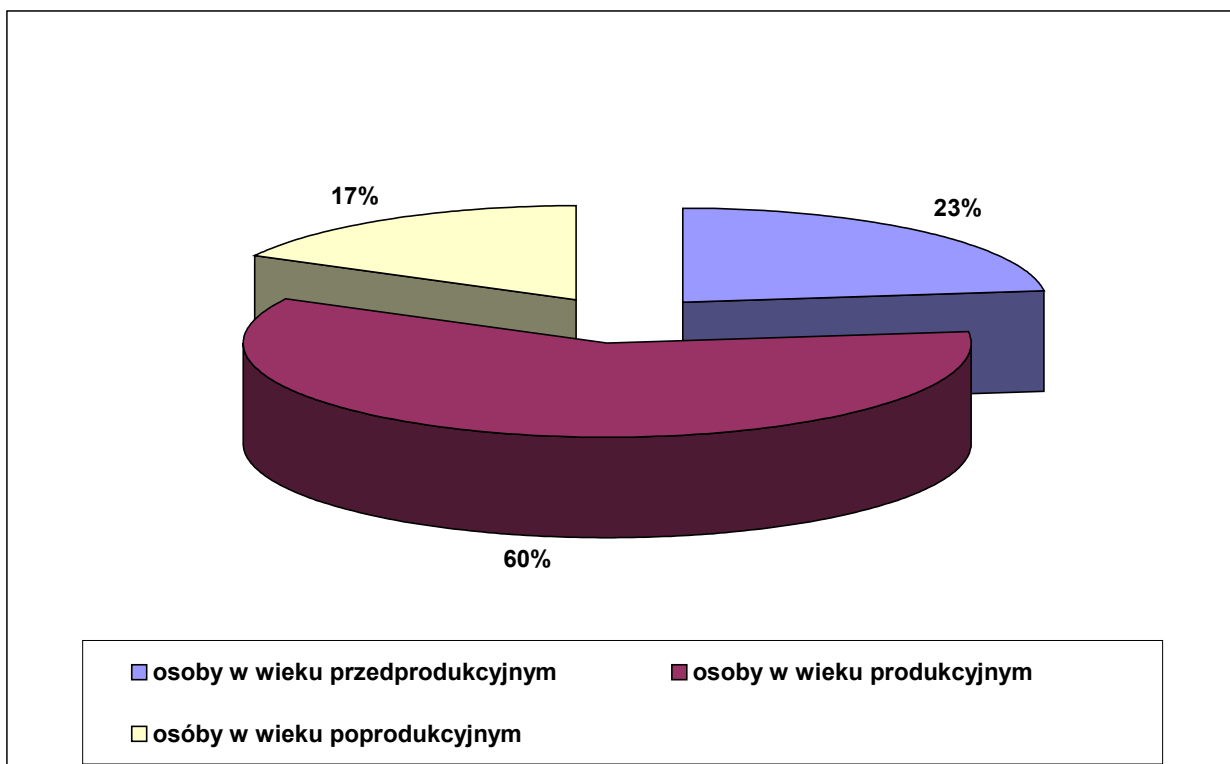
Na terenie gminy zarejestrowanych jest 436 podmiotów gospodarczych, przy czym przeważają podmioty o charakterze rodzinnym. Nieco większymi zakładami są "Techmłot"- produkuje narzędzia gospodarcze oraz ZDZ- prowadzący głównie działalność oświatową. Na terenie miasta działa Bank Spółdzielczy oraz oddział PKO BP. Aktualnie funkcjonują : przedszkole samorządowe, 2 szkoły podstawowe, gimnazjum, Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych (liceum ogólnokształcące, liceum profilowane, 2 szkoły policealne), Niepubliczna Szkoła prowadzona przez Zakład Doskonalenia Zawodowego (Zasadnicza Szkoła Zawodowa, Technikum Mechaniczne i Liceum Uzupełniające dla Dorosłych). Potrzeby zdrowotne mieszkańców zabezpieczają Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w skład którego

wchodzi Zakład Pielęgnacyjno-Opiekuńczy dysponujący 22 miejscami oraz NZOZ "Medicus". W mieście zlokalizowany jest Oddział Pomocy Doraźnej oraz 2 apteki.

2.2. DEMOGRAFIA

Poniżej prezentujemy sytuację demograficzną miasta i gminy Przedbórz, która ma istotny wpływ na kształtowanie się sytuacji społecznej w gminie.

Struktura wiekowa mieszkańców miasta i gminy Przedbórz w roku 2005



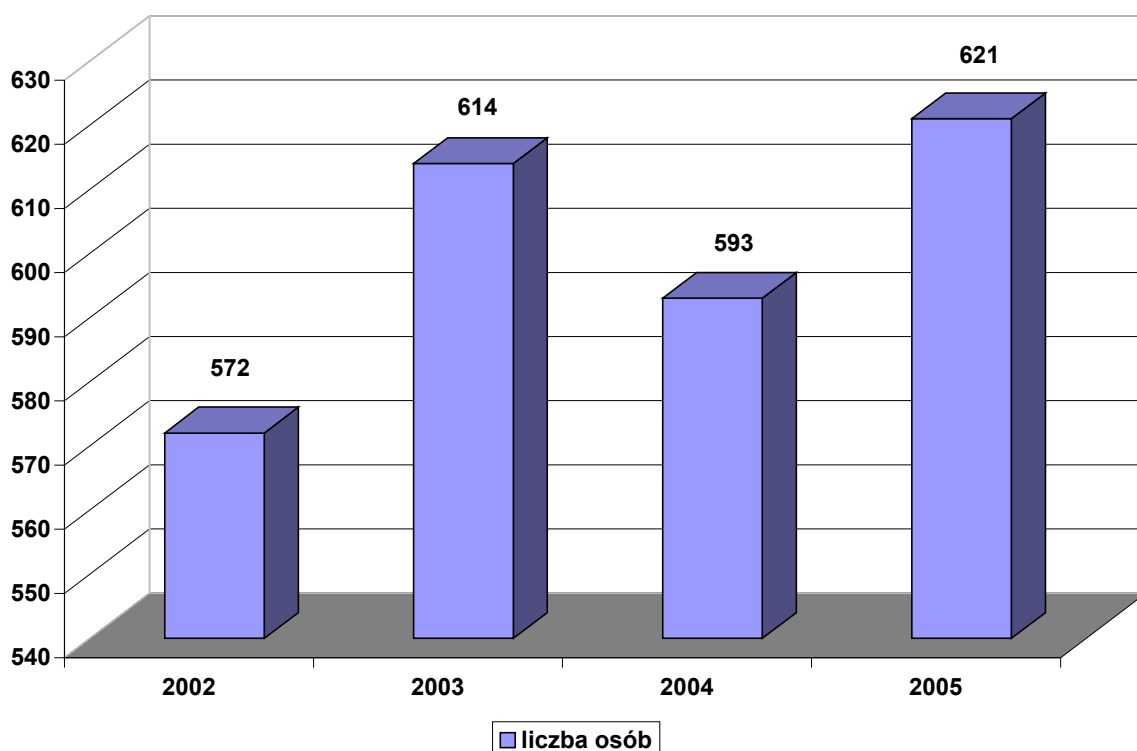
Dane Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Przedborzu

W 2005 r. teren miasta i gminy Przedbórz zamieszkiwało 8.071 osób, z czego 1.863 osób to dzieci i młodzież, 4.814 osób osiągnęło wiek produkcyjny, a 1.394 wiek poprodukcyjny. Strukturę wiekową mieszkańców charakteryzuje wyższy procent osób w wieku przedprodukcyjnym i niższy procent osób w wieku poprodukcyjnym. Należy jednak pamiętać o przesłankach wskazujących na starzenie się społeczności lokalnej wynikających m.in. z malejącej dzietności rodzin oraz wydłużającego się średniego wieku życia.

2.3. PROBLEMY SPOŁECZNE W PERSPEKTYWIE OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ

Na terenie miasta i gminy Przedbórz liczba osób objętych pomocą na przestrzeni lat 2002-2005 systematycznie wzrastała, po czym w 2004 r. zmalała. Malejąca liczba beneficjentów jest związana ze zmianami prawnymi w szczególności wejściem w życie ustawy o świadczeniach rodzinnych.

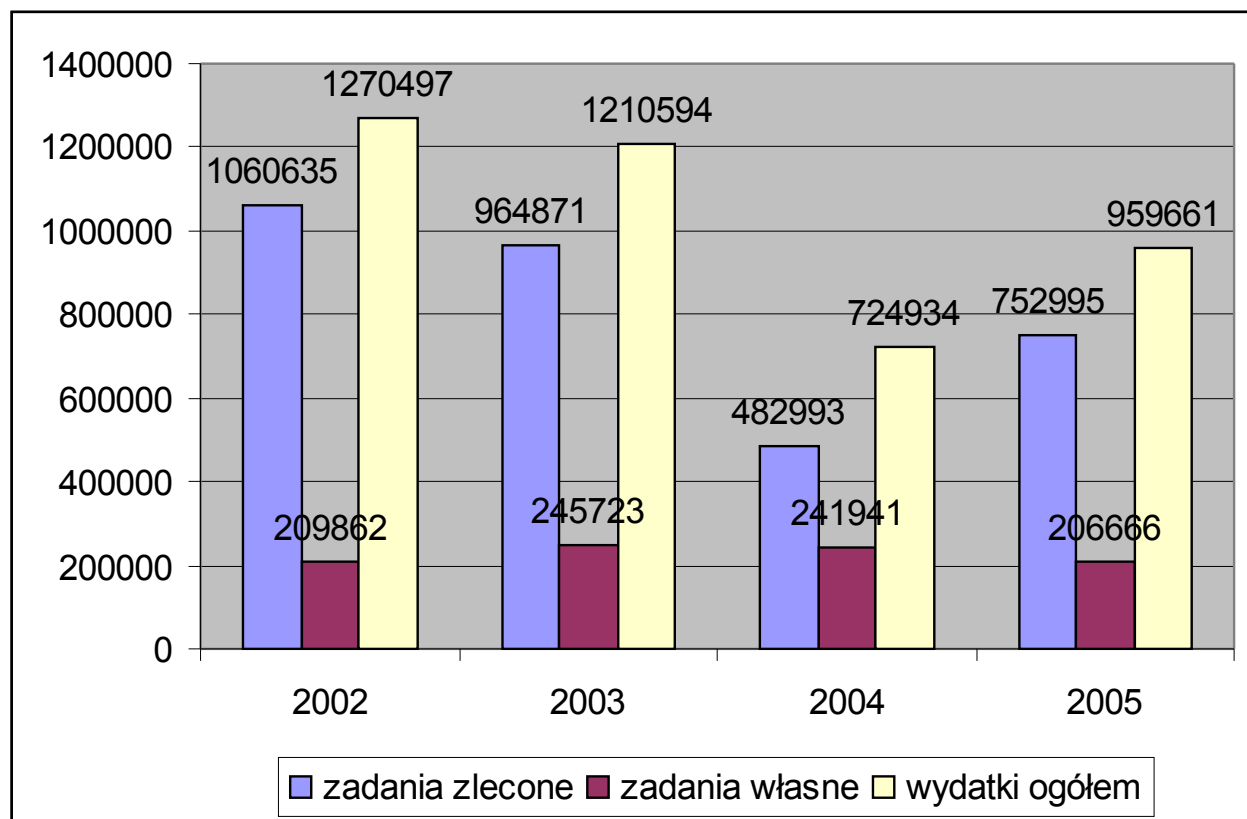
Osoby objęte pomocą społeczną w latach 2002-2005



Dane Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Przedborzu

Ogółem na przestrzeni lat 2002-2005 pomocą społeczną w mieście i gminie Przedbórz objęto następującą liczbę osób: 2002 r. – 572, 2003 r. – 614, 2004 r. – 593, 2005 r. – 621. Spadek ilości podopiecznych, jaki nastąpił w 2004 r., w odniesieniu do lat ubiegłych wynika z tego, że z grona świadczeniobiorców pomocy społecznej odeszli zasiłkobiorcy rent socjalnych (renty socjalne przeszły do ZUS-u), okresowych zasiłków gwarantowanych, zasiłków z tytułu macierzyństwa i zasiłków stałych z tytułu opieki nad niepełnosprawnym dzieckiem (grupa osób korzystająca z tych świadczeń przeszła do świadczeń rodzinnych). W roku 2005 liczba osób korzystających z pomocy społecznej ponownie wzrosła z powodu zjawiska ubożenia społeczeństwa.

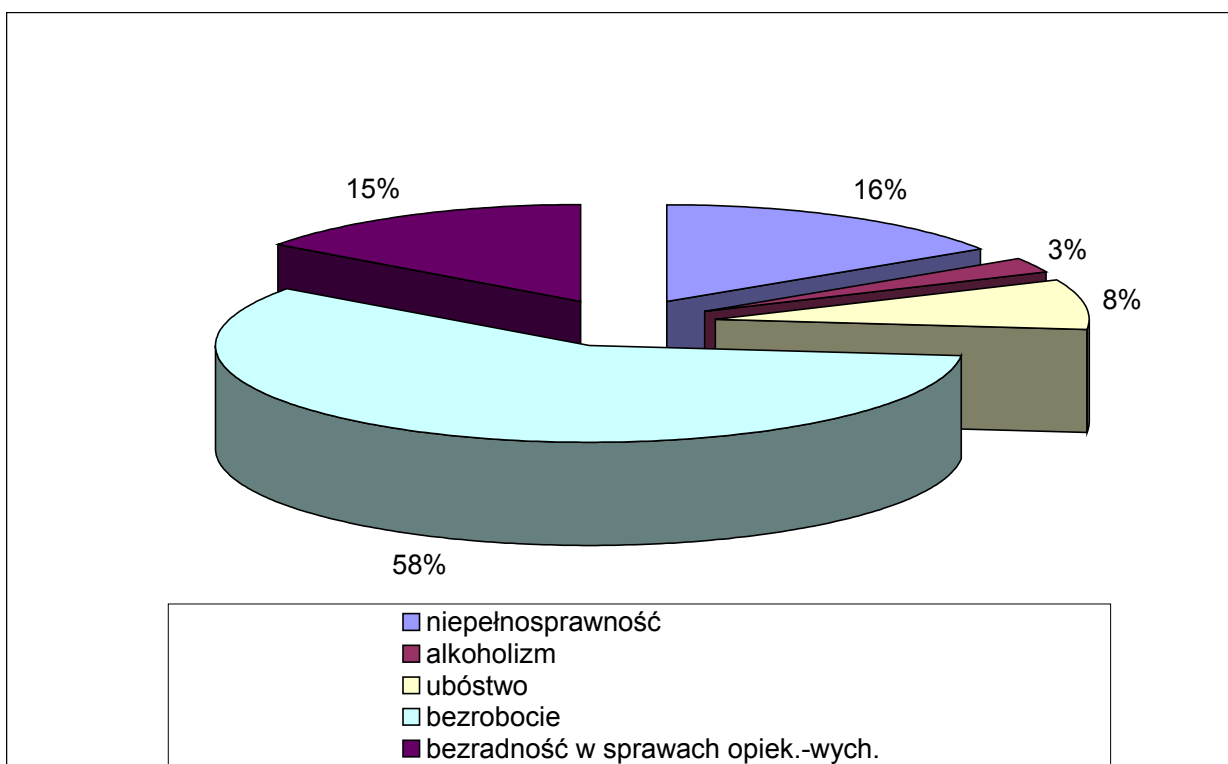
Wydatki na pomoc społeczną w latach 2002-2005



Dane Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Przedborzu

Na wykresie przedstawiono wysokość środków finansowych pozostających w dyspozycji Ośrodka Pomocy Społecznej, uwzględniając wydatki na zadania własne pochodzące z budżetu gminy, wydatki ogółem, gdzie zsumowano wartości budżetu gminnego wraz kwotami na zadania zlecone. Analizując wysokość nakładów przeznaczonych na pomoc społeczną w gminie, należy zauważyć, że nakłady finansowe przeznaczone na wspomaganie osób i rodzin wzrastały, choć ów trend w roku 2003 nie był tak wyraźny jak w poprzednim okresie. Ogółem wielkość wydatków na udzielane wsparcie w kolejnych latach wyniosła: w roku 2002 – 1.270.497 zł, w roku 2003 – 1.210.594 zł, a w 2004 roku wielkość wydatków na pomoc społeczną wyraźnie spadła do 724.934 zł. Inne rozłożenie wydatków w stosunku do lat ubiegłych wynika ze zmian ustawy o pomocy społecznej. W 2005r wydatki już wzrosły i wyniosły 959.661zł.

Powody przyznawania pomocy społecznej w 2005 r.



Dane Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Przedborzu

Zasadniczą przyczyną, w związku z którą mieszkańcy wnioskuje o pomoc z systemu pomocy społecznej jest bezrobocie (274 rodziny). Brak zatrudnienia, które nie jest tylko indywidualnym problemem człowieka nim dotkniętego, ale niewątpliwie wpływa na życie i funkcjonowanie całej rodziny, jest źródłem problemów i patologii. W miarę przedłużania się okresu pozostawania bez pracy problemy te narastają i rodzą kolejne, takie jak ubóstwo, frustrację, izolację, alkoholizm, bezradność życiową. Drugim co do wielkości powodem przyznawania pomocy jest niepełnosprawność oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych (odpowiednio 74 rodziny oraz 71 rodzin).

Istotną przyczyną udzielanego wsparcia w gminie są również problemy ubóstwa (40 rodzin) i alkoholizmu (12 rodzin).

2.4. KWESTIA OPIEKI NAD DZIECKIEM

W polityce społecznej kwestie dziecka i rodziny traktujemy z uwagą w sposób szczególny. Dzieje się tak przede wszystkim dlatego, że dzieci wymagają szczególnej troski i ochrony, a działalność na ich rzecz powinna koncentrować się przede wszystkim na ochronie ich praw, wyrównywaniu szans życiowych poprzez ułatwianie dostępu do oświaty, systemu ochrony zdrowia, wypoczynku oraz asekurowaniu w obliczu różnych zagrożeń życiowych.

Podstawą większości działań podejmowanych na rzecz dziecka w państwach europejskich jest Konwencja o prawach dziecka, która została przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych 20 listopada 1989 r. W dokumencie uznano, że dziecko dla pełnego i harmonijnego rozwoju swojej osobowości powinno wychowywać się w środowisku rodzinnego szczęścia, miłości i zrozumienia. Powinno być także w pełni przygotowane do życia w społeczeństwie poprzez wychowanie w duchu pokoju, godności, tolerancji, wolności, równości i solidarności. Jak wskazano w Deklaracji Praw Dziecka – „dziecko, z uwagi na swoją niedojrzałość fizyczną oraz umysłową, wymaga szczególnej opieki oraz troski, zarówno przed, jak i po urodzeniu”. Prawa dzieci zawarte w Konwencji obejmują prawa cywilne, socjalne, kulturalne i polityczne. Nie ma tam natomiast praw ekonomicznych, uznaje się bowiem, że dziecko winno się uczyć, a nie pracować.

W obecnej polityce społecznej w odniesieniu do kwestii dziecka obserwujemy odchodzenie od pojęcia „ochrony dziecka” na rzecz zachowania nienaruszalności rodziny. Dawna koncepcja „ratowania dziecka” przez zdeterminowanych profesjonalistów, oddanych sprawie, ustępuje miejsca coraz silniejszej ideologii wspomagania rodzin, z odwołaniem się do mocnych, a nie słabych stron rodziny. W systemie opieki nad dzieckiem, czyli w obszarze usług społecznych, którego zadaniem jest tworzenie możliwości i poprawa warunków optymalnego rozwoju dziecka, wspieranie funkcjonowania rodziny oraz wyrównywanie dysfunkcji w zachowaniach osób bądź sytuacjach społecznych tradycyjnie rozróżnia się opiekę nad dziećmi o specjalnych potrzebach, tj. dziećmi z różnego rodzaju dysfunkcjami i zaburzeniami rozwojowymi oraz opiekę nad dziećmi i młodzieżą z problemami psychospołecznymi, włącznie z osobami uzależnionymi i pozostającymi w konflikcie z prawem.

Sytuację dziecka na terenie miasta i gminy Przedbórz analizowano na podstawie ankiety, jaką otrzymali dyrektorzy szkół z terenu gminy. Do badania przedłożono ankiety do szkoły podstawowej, gimnazjum, liceum ogólnokształcącego

oraz zespołów szkół. W materiale badawczym respondenci oceniali głównie pozycję dzieci i młodzieży w środowisku lokalnym.

Stopień nasilenia problemów na terenie szkół

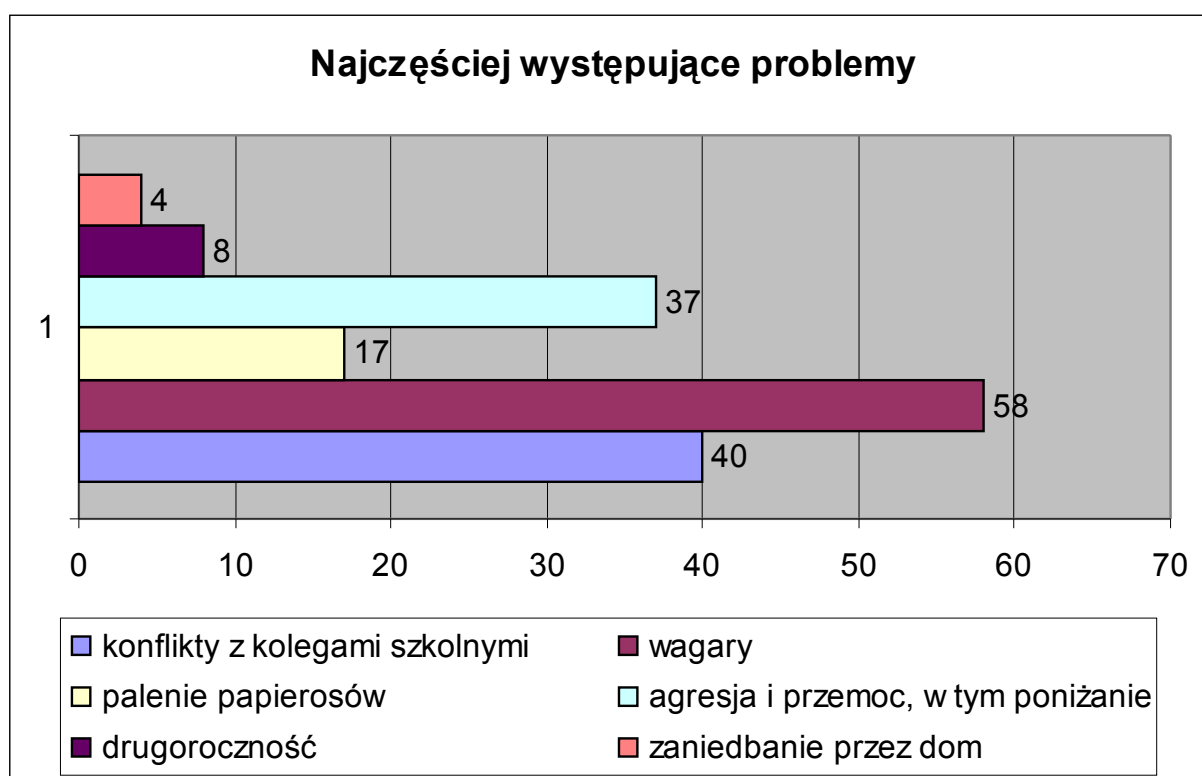
Lp.	Cechy patologii społecznej	Stopień nasilenia cechy			Liczba przypadków
		często	rzadko	nie występuje	
1.	Konflikty z rodzicami (opiekunami)		2		6
2.	Konflikty z rodzeństwem		1	1	2
3.	Konflikty z nauczycielami		3		12
4.	Konflikty z kolegami szkolnymi	2	1		40
5.	Kłamstwa	1	2		23
6.	Wagary	3	1		58
7.	Alkoholizowanie się		3	1	4
8.	Narkotyzowanie się			3	
9.	Palenie papierosów	1	3		17
10.	Ucieczki z domu		1	3	1
11.	Kradzieże		4		12
12.	Agresja i przemoc, w tym:		2		37
	- poniżanie		2	2	3
	- zastraszanie	1	2	1	8
	- znęcanie się		3	1	2
	- bicie		4		12
	- wymuszanie pieniędzy		2	2	5
	- zmuszanie do palenia papierosów		1	3	1
13.	Autoagresja			3	
14.	Przestępczość ujawniona		1	3	8
15.	Niszczenie mienia szkolnego	1	2	1	11
16.	Drugoroczność		2	2	8
17.	Udział w grupach negatywnych		2	1	4
18.	Opieka kuratora sądowego		1	1	8
19.	Przemoc w rodzinie			3	
20.	Zaniedbanie przez dom	1	2	1	4
21.	Wykorzystywanie seksualne			3	

Dane ze szkół gminy Przedbórz

Osoby wypełniające ankiety (dyrektor, pedagog) oceniali, czy dana kwestia na terenie ich szkoły występuje „często”, „rzadko”, czy też „nie występuje”. Stopień nasilenia przedstawiono w tabeli w formie cyfry, która oznacza, ilu respondentów wskazało na dany problem w brany pod uwagę stopniu nasilenia. Suma cyfr z pozycji

„często”, „rzadko”, „nie występuje” nie może być większa niż liczba szkół z terenu gminy (dotyczy szkół, które przesłały ankietę). Jeżeli otrzymana liczba jest mniejsza, oznacza to, że w którejś ze szkół problemu nie uwzględniono lub problem nie występuje. Liczba przypadków jest sumą wszystkich odnotowanych przypadków występujących na terenie szkół.

Problemy uczniów w środowisku szkolnym



Dane ze szkół na terenie gminy Przedbórz

Wskazując najistotniejsze kwestie, pedagodzy korzystali z zamkniętego zestawu kategorii, mając do wyboru 21 zmiennych. Określając stopień natężenia występujących cech, używano głównie stwierdzenia, że problem pojawia się rzadko, wskazano jednocześnie ilości występujących przypadków. Określając problemy uczniów i szkoły w pytaniach otwartych, wskazywano na uzależnienia, niszczenie mienia szkolnego, podkreślano również zjawisko ubożenia rodzin uczniów. Szczególną troską otacza się uczniów nadpobudliwych, dyslektyków, z rodzin dysfunkcyjnych. Z analizy wynika, że szkoły są miejscami bezpiecznymi dla dzieci i młodzieży, a powszechnie realizowane programy profilaktyczne skutecznie łagodzą zjawiska patologiczne i zapobiegają ich

występowaniu. Niepokojące są natomiast przypadki agresji i przemocy wśród młodzieży szkolnej.

2.5. KWESTIA OSÓB BEZROBOTNYCH

Statystyki dotyczące bezrobocia w znacznym stopniu zniekształcają obraz zjawiska ze względu na duży stopień tzw. bezrobocia utajonego oraz powszechności pracy „na czarno”. Bezrobocie powoduje, iż standard życia wielu ludzi stale się obniża i rozszerza się obszar patologii społecznej.

Bezrobotnym zgodnie z definicją ustawową jest osoba pozostająca bez pracy, ale jednocześnie zdolna i gotowa do jej podjęcia w pełnym wymiarze czasu. Bezrobocie, przyczyniając się do zubożenia materialnego, w bezpośredni sposób wpływa na poziom życia rodzin, wywierając negatywne skutki, zwłaszcza w postaci:

- dezintegracji rodziny,
- zmniejszenia siły wsparcia emocjonalnego i solidarności pomiędzy członkami rodziny,
- zwiększenia ryzyka zaistnienia patologii życia społecznego.

Długookresowe bezrobocie ma wpływ na ekonomiczną i psychospołeczną sferę życia człowieka bezrobotnego oraz jego rodzinę. Jednym z pierwszych skutków utraty pracy jest obniżenie standardu życia rodziny, także wtedy, gdy otrzymywane są świadczenia kompensujące płacę. Sytuacja materialna osób dotkniętych bezrobociem zależy od ich standardu życia w czasie trwania zatrudnienia, a zwłaszcza od posiadanych dóbr trwałego użytku, oszczędności i długów.

Duże znaczenie ma poziom, od którego zaczyna się proces degradacji ekonomicznej i społecznej. Najbardziej dramatyczną sytuację mają rodziny beneficjentów pomocy społecznej, które od dawna korzystały z systemu wsparcia socjalnego z powodu np. niskich dochodów, wielodzietności, inwalidztwa. Trudności finansowe w takich rodzinach prowadzą do drastycznych ograniczeń wydatków nawet na podstawowe potrzeby bytowe.

Problem bezrobocia dotyczy nie tylko osoby nim dotkniętej, lecz także całej rodziny. Pogorszenie funkcjonowania rodziny jest proporcjonalne do okresu pozostawania bez pracy, owocuje zazwyczaj problemami opiekuńczo-wychowawczymi, przemocą, zanikiem autorytetu rodzicielskiego, w konsekwencji może prowadzić do rozpadu rodziny. Pojawia się także groźba przejmowania przez dzieci negatywnych wzorców osobowych, a w konsekwencji „dziedziczenia” statusu bezrobotnego.

Zwiększanie się grupy bezrobotnych świadczeniobiorców pomocy społecznej łączy się ze wzrostem zadań i wydatków oraz koniecznością dostosowania

dotychczasowych form działania do nowych potrzeb. Dominującą formą pomocy są świadczenia pieniężne oraz żywność. Jednak z uwagi na ograniczone środki, pomoc ta staje się relatywnie niska. Podstawowe znaczenie w zakresie pomocy w wychodzeniu z bezrobocia ma jednak praca socjalna, w swoich zróżnicowanych formach.

Praca socjalna prowadzona przez kadrę służb socjalnych to między innymi pomoc w planowaniu nowych koncepcji życia zawodowego, rozbudzanie motywacji do działania ukierunkowanego na zatrudnienie, jak również technika kontaktu, która pozwala na to, by pomoc – jej forma, wysokość i okres świadczenia – uzależniona była od aktywności bezrobotnego i jego rodziny. Niepokojący jest wpływ bezrobocia na zachowania patologiczne. Szczególnie niebezpiecznym zjawiskiem staje się przemoc w rodzinie. Długie pozostawanie bez pracy stymuluje procesy dezintegracji życia rodzinnego. Przymusowa bezczynność zawodowa i nieuregulowany tryb życia wywołują zachowania dewiacyjne, skierowane na rodzinę i lokalne środowisko społeczne. Negatywne emocje związane z sytuacją bezrobocia przenoszone są na najbliższych – ofiarami przemocy i złego traktowania są najczęściej kobiety i dzieci. Długotrwałe bezrobocie, z jego negatywnymi konsekwencjami psychospołecznymi, wymaga odpowiednich form oddziaływań.

Według danych z Filii Powiatowego Urzędu Pracy w Przedborzu na koniec grudnia 2004 r. w gminie Przedbórz i Masłowice pozostawało zarejestrowanych 1.559 bezrobotnych, w tym 772 kobiety, których udział w ogólnej liczbie bezrobotnych wynosi 50%. Na koniec grudnia 2005 r. zarejestrowanych bezrobotnych było 1387, w tym 704 kobiety. Powiatowy Urząd Pracy w Radomsku Filia w Przedborzu nie prowadzi rejestru bezrobotnych z samego miasta i gminy Przedbórz.

Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych na koniec grudnia 2005 r. – 1.387 osób – była niższa w odniesieniu do roku 2004 (1.559 osób) o 172. Spadek liczby bezrobotnych nastąpił we wszystkich kategoriach branych pod uwagę.

Pozostałe to zmiana miejsca zamieszkania, dobrowolna rezygnacja ze statusu bezrobotnego, nabycie praw emerytalnych lub rentowych, a także rozpoczęcie szkolenia lub stażu.

W 2005r skierowano 36 osób na roboty publiczne, 32 na przygotowanie zawodowe, 43 skierowania na staże i 4 na prace interwencyjne.

2.6. ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH W GMINIE

Alkoholizm oraz inne uzależnienia, takie jak narkomania i nikotynizm, to zauważalne zjawiska w obszarze pomocy społecznej. Są one trudne do rozwiązania, gdyż zarówno ich źródłem, jak i ich skutkiem są inne problemy.

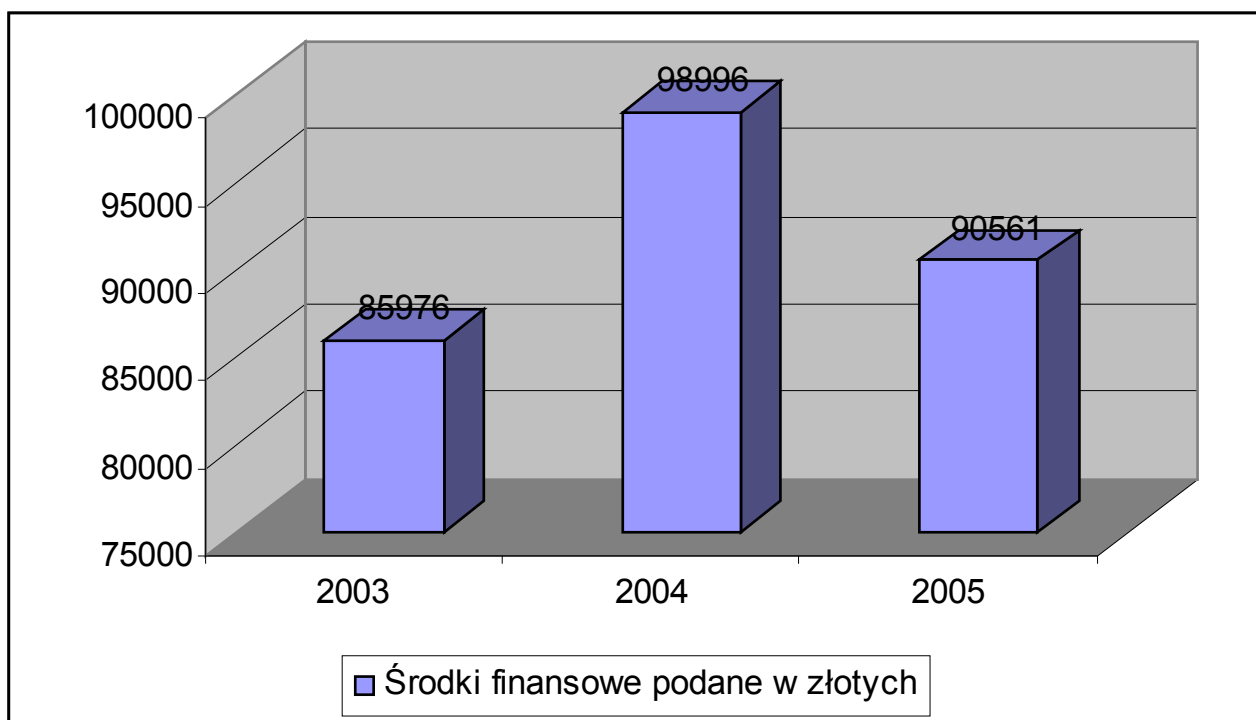
Nadużywanie alkoholu i środków psychoaktywnych powoduje szkody we wszystkich sferach życia człowieka. Następstwa te dotyczą nie tylko zdrowia fizycznego

i psychicznego. Głównymi problemami współwystępującymi wraz z uzależnieniami są bezdomność, bezrobocie, ubóstwo, dysfunkcje rodziny, długotrwała choroba, przestępczość – w tym przemoc w rodzinie. Wśród przyczyn popadania w alkoholizm można wymienić uwarunkowania społeczne, nieprawidłowe wzorce rodzinne, brak celów życiowych, utrata zatrudnienia. Zjawisko narkomanii wzrasta z kolei z powodu zwiększającej się dostępności do środków psychoaktywnych, pewnego rodzaju mody na zażywanie narkotyków wśród młodzieży, braku autorytetów i celów życiowych.

Alkohol nie jest nieujawnioną patologią życia społecznego na terenie gminy. Z 471 beneficjentów Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Przedborzu w 2005 roku tylko 12 rodzin ubiegających się o pomoc, swą trudną sytuację życiową tłumaczyło problemem alkoholowym.

W 2005 roku Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych skierowała 3 wnioski dotyczące skierowania na leczenie odwykowe osób uzależnionych.

Środki finansowe służące rozwiązywaniu problemów uzależnień



Dane Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Przedborzu

Wielkość środków przeznaczonych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych w gminie wynosiła w 2003r - 85.976zł, w roku 2004 wzrosła i wynosiła 98.996zł . W roku kolejnym 2005 nakłady finansowe ponownie zmalały w stosunku do roku poprzedniego, zamykając się kwotą 90.561 zł.

2.7. KWESTIA PRZESTĘPCZOŚCI

Przestępczość jest jednym z tych zjawisk społecznych, które odciskają dotkliwe piętno na funkcjonowaniu lokalnej społeczności. Jest to margines życia społecznego, ale intensywność zdarzeń oraz częstotliwość, z jaką występują, mogą mieć wpływ na formowanie się postaw i zachowań ludzi tworzących społeczność miasta i gminy Przedbórz.

Z przeprowadzonej analizy stanu zagrożenia przestępczością za okres 12 miesięcy 2004 r. wynika, że na terenie działania Komisariatu Policji w Przedborzu doszło do następujących przestępstw:

- kierowanie pojazdem w stanie nietrzeźwości - 39
- przeprowadzono interwencje- 462, z czego 383 były podejmowane w stosunku do nietrzeźwych
- sporządzono 12 niebieskich kart
- sporządzono 70 wniosków o ukaranie

2.8. KWESTIA NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

W rozumieniu ustawy o pomocy społecznej niepełnosprawność oznacza stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy, powodujący trwałe lub okresowe utrudnienie, ograniczenie bądź uniemożliwienie samodzielnej egzystencji. Tymczasem w dobie obecnej niepełnosprawność jest również rozumiana jako wynik barier społecznych, ekonomicznych oraz fizycznych, jakie jednostka napotyka w środowisku zamieszkania. W związku z tym polityka społeczna powinna promować aktywne działania na wszystkich szczeblach życia społecznego oraz aktywnie wspierać wszelkie działania na rzecz równouprawnienia osób niepełnosprawnych, a także przeciwdziałać ich dyskryminacji i tworzyć mechanizmy wyrównujące szanse życiowe oraz warunki do korzystania z przysługujących im praw.

Na terenie miasta i gminy Przedbórz w roku 2005 z powodu niepełnosprawności i długotrwałej choroby skorzystało z pomocy społecznej 74 rodziny. Po bezrobociu bariera niepełnosprawności jest drugą co do wielkości, pod względem liczby beneficjentów, przyczyną udzielania wsparcia. Problemy z niej wynikające są dobrze znane zarówno w gminie, jak i w powiecie radomszczańskim. Świadczą o tym wszystkie działania zmierzające do zmniejszenia skutków niepełnosprawności, stworzenia warunków do samodzielnego funkcjonowania osób niepełnosprawnych oraz możliwości jak najszerszego ich uczestnictwa w życiu społecznym, wykorzystania ich zawodowego potencjału.

Poważnym problemem jest opieka nad osobami z zaburzeniami psychicznymi. Brak ośrodków wsparcia oraz ośrodków rehabilitacyjnych stwarza dla tej grupy osób poważne utrudnienie.

2.9. IDENTYFIKACJA NAJWAŻNIEJSZYCH PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA TERENIE GMINY

Identyfikacja problemów społecznych jest jednym z najważniejszych elementów każdego postępowania diagnostycznego mającego określić zasadnicze problemy i ewentualne kierunki ich rozwiązywania. Podstawowym narzędziem badawczym, za pomocą którego identyfikowano problemy społeczne miasta i gminy Przedbórz, była ankieta rozesłana do osób mających wpływ na kształt lokalnej polityki społecznej oraz zgłaszane uwagi podczas spotkań organizowanych przez zespół do spraw opracowania strategii.

Atuty i potencjał rozwojowy gminy

Według respondentów ma dobre położenie geograficzne, w centrum kraju i w pobliżu łódzkiej aglomeracji, z którą jest szybkie połączenie komunikacyjne. Mieszkańcy doceniają piękno terenów leśnych i krajobrazowych, atrakcyjność otoczenia przyrodniczego. Zwracają również uwagę na świadomość poczucia bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania, ciszę i spokój okolicy. Jako jedną z zalet gminy mieszkańcy wymieniają dobrze zorganizowaną oświatę. Bardzo istotne w kontekście walorów krajobrazowych i czystości środowiska jest uporządkowanie tzw. gospodarki ściekowej.

Słabe strony gminy

Najczęściej wymienianą słabością miasta i gminy Przedbórz jest brak miejsc pracy. Odczuwalna przy tym jest niedostateczna baza rekreacyjna i sportowa oraz niewielki dostęp do instytucji kulturalnych. Dokucza za to zbyt duża liczba punktów sprzedaży alkoholu i brak przestrzegania przez ich personel zakazu sprzedaży używek alkoholowych. Zwrócono również uwagę na zły stan dróg, brak miejsc parkingowych, ośrodków wsparcia dla osób niepełnosprawnych, utrudniony dostęp do specjalistów oraz instytucji zajmujących się zagospodarowaniem czasu wolnego dzieci i młodzieży.

Najważniejsze problemy społeczne w gminie

Za najważniejsze problemy w gminie uznano bezrobocie oraz alkoholizm. Oba problemy, silnie ze sobą skorelowane, według respondentów z coraz większą intensywnością dotyczą mieszkańców gminy i w niedalekiej przyszłości mogą być jeszcze bardziej odczuwalne. Ponadto większość ankietowanych wskazała na

tendencje wzrostowe zarówno problemów związanych z pogłębiającym się i długotrwałym bezrobociem, jak i nadużywaniem alkoholu.

Należy zauważyć, iż według oficjalnych statystyk problem alkoholizmu jest nieduży, Natomiast według mieszkańców jest widocznym i ciągle narastającym, negatywnym zjawiskiem społecznym, ogarniającym coraz bardziej także młodocianych.

Poważnym i narastającym problemem, wskazanym przez respondentów, jest również problem agresji, chuligaństwa oraz narkomanii.

Szczególnie narażone grupy społeczne

Za szczególnie narażone uznano osoby bezrobotne, w tym młodzież i absolwentów szkół szukających pracy oraz bezrobotnych pozostających bez prawa do zasiłku. Za osoby, które również dotyczą lokalne problemy społeczne, uznano dzieci i młodzież, przede wszystkim te pochodzące z rodzin biednych, wielodzietnych, dysfunkcyjnych. Wybór ten uzasadniano głównie ubóstwem, brakiem miejsc pracy oraz miejsc organizujących opiekę i wsparcie.

Kolejną grupą mieszkańców, która odczuwa skutki problemów społecznych, są ludzie starsi i samotni, osoby chore i niepełnosprawne oraz rodziny wielodzietne i z problemem alkoholowym.

W kwestii związanej z wyborem odbiorców, do których powinna trafiać pomoc, uznano, iż w pierwszej kolejności wspierać należy osoby bezrobotne, dzieci i młodzież. Pomoc społeczna powinna również otaczać opieką osoby niepełnosprawne, samotne i stare, rodziny dysfunkcyjne, ubogie oraz z problemem alkoholowym i wielodzietne.

Podmioty pomagające w rozwiązywaniu problemów społecznych

Respondenci, wskazując na osoby i instytucje, które mogą przyczynić się do rozwiązywania lokalnych problemów, zwrócili przede wszystkim uwagę na wiodącą rolę Ośrodka Pomocy Społecznej. Zauważyli jednocześnie pozytywne oddziaływanie pedagogów szkolnych i pracowników szkół publicznych, Urzędu Gminy, Poradni Leczenia Uzależnień, Policji oraz stowarzyszeń do tego powołanych. Gdyby zaszła taka potrzeba, to właśnie w tych instytucjach poszukiwaliby wsparcia.

Kwestie uznane za najistotniejsze w tworzeniu strategii

Ankietowani wskazali również problemy, na których powinna skupić się lokalna strategia integracji i rozwiązywania problemów społecznych gminy Przedbórz. Wybierali

pięć najistotniejszych kwestii z zamkniętego katalogu. Najwięcej wskazań uzyskały następujące, problemy społeczne:

Najważniejsze problemy społeczne gminy Przedbórz

	Problemy społeczne	Ilość wskazań
1.	Pomoc dzieciom z rodzin najuboższych	8
2.	Pomoc osobom nie radzącym sobie z opieką i wychowaniem dzieci, zwłaszcza w rodzinach niepełnych i wielodzietnych	8
3.	Pomoc osobom bezrobotnym w przekwalifikowaniu się i znalezieniu pracy	8
4.	Pomoc ludziom starym, samotnym	4
5.	Pomoc dla samotnych kobiet w ciąży i matek, które są w trudnej sytuacji życiowej	5
6.	Pomoc osobom niepełnosprawnym	4

Z powyższego zestawienia wynika rozkład wskazań istniejących kwestii społecznych, które winny stać się przedmiotem szczególnej troski samorządu lokalnego. Kwestie te szeregujemy następująco:

- I. Pomoc dzieciom z rodzin najuboższych**
- II. Pomoc osobom nie radzącym sobie z opieką i wychowaniem dzieci, zwłaszcza w rodzinach niepełnych i wielodzietnych**
- III. Pomoc bezrobotnym w przekwalifikowaniu się i znalezieniu pracy**
- IV. Pomoc ludziom starym, samotnym**
- V. Pomoc samotnym kobietom w ciąży i matkom w trudnej sytuacji życiowej**
- VI. Pomoc osobom niepełnosprawnym**

Ponadto do kwestii ważnych zaliczono również leczenie osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków a także osobom dotkniętym klęskami żywiołowymi bądź ekologicznymi. Należy dodać, że w prezentowanym zestawieniu pominięto kategorie, na które nie było wskazań, na przykład pomoc dzieciom z domów dziecka, kwestie osób dotkniętych AIDS, pomoc byłym więźniom, uchodźcom itp.

2.10. ANALIZA SWOT

Bardzo użyteczną metodą przy określaniu priorytetów rozwojowych jest coraz powszechniej stosowana w pracach nad strategią analiza SWOT, oceniająca zarówno wewnętrzne, jak i zewnętrzne czynniki wpływające na działania związane z programowaniem strategii. Wnikliwe opracowanie SWOT jest istotnym etapem procesu planowania strategicznego. Przy właściwym opracowaniu stanowi punkt wyjściowy dla określania celów strategicznych oraz projektów socjalnych. Dodać należy, że w analizie SWOT odniesiono się wyłącznie do kwestii społecznych.

Analiza SWOT została przygotowana w oparciu o konsultacje i opinie instytucji i organizacji pomocowych działających na terenie gminy Aleksandrów Łódzki.

Przedstawione poniżej czynniki obejmują:

- **siły** – wewnętrzne uwarunkowania o pozytywnym wpływie na sytuację społeczną,
- **słabości** – wewnętrzne uwarunkowania o negatywnym wpływie na sytuację społeczną,
- **szanse** – zewnętrzne uwarunkowania o pozytywnym wpływie na realizację celów,
- **zagrożenia** – zewnętrzne uwarunkowania o negatywnym wpływie na realizację celów.

Wynik tych prac obrazują zestawienia prezentowane według wybranych kwestii społecznych:

kwestia dzieci, młodzieży i rodziny

Mocne strony	Słabe strony
• tworzenie nowych organizacji pozarządowych, • warunki do prowadzenia skutecznej pracy socjalnej.	• niedostateczna ilość środków finansowych, • brak na terenie gminy placówek resocjalizacyjnych oraz placówek dla nieletnich oraz samotnych matek z dzieckiem, • brak ośrodków wsparcia dla rodzin w kryzysie, • nieadekwatna do potrzeb liczba zatrudnionych pracowników merytorycznych, • ograniczona ilość różnych form spędzenia czasu wolnego, • brak promocji idei wolontariatu.

Szanse	Zagrożenia
• wzrost świadomości społecznej władz samorządowych, • oferty spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, • prowadzenie szkolnych programów profilaktycznych, • oferty szkoleń i doskonalenia zawodowego dla kadry w dziedzinie pracy z dziećmi, młodzieżą i rodziną, • racjonalne rozdzielanie środków publicznych.	• ograniczone znaczenie organizacji pozarządowych pomagających dzieciom i młodzieży, • niski poziom współpracy pomiędzy szkołą a rodziną, • niewystarczająca opieka medyczna szkół, • występowanie zagrożeń funkcjonowania rodziny: uzależnienia, rozpad więzi rodzinnych, bezrobocie, przemoc w rodzinie, ubóstwo, • marginalizacja i alienacja grup i osób, • istnienie zjawiska wyuczonej bezradności i uzależnienia od pomocy społecznej.

❖ kwestia osób bezrobotnych

Mocne strony	Słabe strony
- wzrost wykształcenia jako wartości, - dobrze przygotowanie pracowników pomocy społecznej do pracy z osobami bezrobotnymi,	- wysoka stopa bezrobocia, - wysokie bezrobocie długotrwałe zarówno wśród mężczyzn, jak i kobiet, - występowanie zjawiska dziedziczenia bezrobocia, - brak organizacji pozarządowych działających na rzecz osób bezrobotnych - niski poziom wykształcenia bezrobotnych długotrwałe, - niewykorzystywanie potencjału naukowego i technicznego w pracy z bezrobotnymi.

Szanse	Zagrożenia
wzrost mobilności zawodowej i geograficznej.	- brak lokalnych i regionalnych działań przeciwdziałających długotrwałemu bezrobociu, - wzrost bezrobocia powodujący rozwój patologii społecznej, osłabienie instytucji rodzinnych, dziedziczenia bezrobocia, - brak wzrostu dostępności do kształcenia ustawicznego na obszarach wiejskich, - rozwój zjawiska wykluczenia społecznego w grupach długotrwałe bezrobotnych.

❖ kwestia osób niepełnosprawnych

Mocne strony	Słabe strony
• zaangażowanie osób niepełnosprawnych do samopomocy, • rozpowszechnianie pozytywnych wzorców postaw filantropijnych i charytatywnych w środowisku.	• istnienie barier utrudniających pełny udział osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, • brak współpracy instytucji rządowych z pozarządowymi; • niedostateczne rozpoznawanie potrzeb osób niepełnosprawnych w kontekście środowiska lokalnego, • nierównomierna i niewystarczająca pomoc osobom niepełnosprawnym, • brak dostatecznej bazy rehabilitacyjnej, • niedostateczna oferta opieki nad niepełnosprawnymi, brak pełnego rozeznania skali problemu.

Szanse	Zagrożenia
• wzrost społecznej akceptacji osób niepełnosprawnych, • upowszechnianie problematyki niepełnosprawności w celu kształtowania pozytywnych postaw, • standaryzacja usług socjalnych dla osób niepełnosprawnych, • tworzenie ośrodków wsparcia dla osób niepełnosprawnych w tym dla osób z zaburzeniami psychicznymi.	• wzrost zapotrzebowania na placówki opieki stacjonarnej oraz usługi opiekuńcze, • zmniejszanie się liczby miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych, • nierównomierne korzystanie ze środków pozabudżetowych i pomocowych, • niedostrzeganie konieczności likwidacji istniejących barier architektonicznych.

❖ kwestia ludzi starszych

Mocne strony	Słabe strony
• istnienie określonych standardów usług dla osób starszych, • poprawa sfery technicznej ułatwiającej codzienne życie, • Zakład Pielęgnacyjno-Opiekuńczy.	• wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym, • wzrost liczby beneficjentów pomocy społecznej wśród osób starszych, marginalizacja ich problemów, • brak dostatecznego dostępu do jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, • ograniczony dostęp do małych form pomocy, do domów pomocy społecznej, • brak możliwości kontynuowania aktywności zawodowej osób starszych, • istnienie barier architektonicznych, • niski poziom życia osób starych, • zmiana modelu rodziny z wielopokoleniowej na jedno, dwu pokoleniowe, • niewykorzystanie wolontariatu w dziedzinie pomocy osobom starszym.

Szanse	Zagrożenia
• podmiotowe traktowanie osób starszych, • promocja zdrowia dla osób starszych, • uwrażliwianie oświaty na problemy osób starszych,	• wzrost liczby osób samotnych, • niedostosowanie infrastruktury dla osób starszych, • brak dobrego rozeznania w statystykach osób III wieku, • migracje ludzi młodych na inne tereny, • brak koordynacji działań podmiotów na rzecz osób starszych, • istnienie negatywnych stereotypów człowieka starego.

❖ kwestia osób uzależnionych

Mocne strony	Słabe strony
• prawidłowe wykorzystywanie środków pochodzących z zezwoleń na handel napojami alkoholowymi, • dobrze funkcjonujący Punkt Pierwszego Kontakt	• brak dobrze przygotowanej kadry do pracy z osobami uzależnionymi, • brak grup samopomocowych, • brak współpracy z instytucjami kościelnymi.

Szanse	Zagrożenia
• wspólna praca fachowców różnych dziedzin na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom, • istnienie systemu wsparcia dla osób i rodzin wymagających specjalistycznej pomocy, • traktowanie uzależnienia jako problemu społecznego.	• niska efektywność i skuteczność działań podejmowanych na rzecz osób uzależnionych, • wzrost bezrobocia oraz pogłębiające się ubożenie społeczeństwa, • istnienie zjawiska zmęczenia, bezsilności i bezradności społecznej, • niedostateczne wykorzystywanie sytemu informacji.

❖ rozwój kadr i służb pomocowych

Mocne strony	Słabe strony
• prowadzenie działań socjalnych z rodziną, • dobrze przygotowana kadra pomocy społecznej, • stale podnoszone kwalifikacje kadry.	• brak instytucji wspierających działania pracowników socjalnych • brak pomocy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w rozwiązywaniu lokalnych problemów społecznych, • częsta wymiana kadry pomocniczej pomocy społecznej(opiekunki domowe), • brak na terenie gminy placówki opiekuńczo-wychowawczej, • przeciążenie pracowników socjalnych ilością zadań, • niedostateczne finansowanie zadań pomocy społecznej.

Szanse	Zagrożenia
• zatrudnienie stałych pracowników na stanowiskach opiekunek domowych, • współpraca z jednostkami pomocy społecznej prowadzonymi przez inne podmioty, • stworzenie programu pomocy dla ofiar przemocy domowej, • tworzenie ośrodków wsparcia dla osób niepełnosprawnych w tym z zaburzeniami psychicznymi.	• niewystarczająca ilość kadry w stosunku do potrzeb, • przeciążenie pracowników socjalnych ilością zadań,

2.11. ZASOBY UMOŻLIWIAJĄCE ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Zasobami umożliwiającymi rozwiązywanie problemów społecznych określamy instytucje znajdujące się na terenie gminy, które działają w obszarze polityki społecznej i rozwiązują dane problemy. Są to zarówno jednostki samorządowe, jak i niepubliczne, na przykład organizacje pozarządowe.

2.11.1 INSTYTUCJE OFERUJĄCE POMOC I WSPARCIE

Instytucje oferujące pomoc i wsparcie prezentujemy w formie kart informacyjnych, które najtrafniej oddają możliwości udzielania wsparcia i pomocy mieszkańcom gminy.

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

ul. Pocztowa 30, 97-570 Przedbórz

1. Podmiot prowadzący:

Urząd Miasta w Przedborzu

2. Co oferuje (zakres usług):

Ośrodek realizuje zadania wynikające z ustawy o pomocy społecznej i świadczeń rodzinnych, między innymi koordynuje rozwiązywanie problemów społecznych w gminie.

3. Do kogo skierowana jest oferta jednostki (kategorie i ilość klientów):

Oferta jednostki jest skierowana do mieszkańców gminy Przedbórz, którzy znajdują się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej.

Miejsko-Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Alkoholizmowi przy Urzędzie Miejskim w Przedborzu

ul. Mostowa 29, 97-570 Przedbórz

Punkt Pierwszego Kontaktu

ul. Częstochowska 25, 97-570 Przedbórz

1. Podmiot prowadzący:

Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej

2. Co oferuje (zakres usług):

- Pomoc psychiatryczna i psychologiczna

3. Do kogo skierowana jest oferta jednostki

Osoby i ich rodziny uzależnione od alkoholu i współuzależnione

2.12. PODSUMOWANIE CZĘŚCI DIAGNOSTYCZNEJ

Dokonujący diagnozy problemów społecznych na terenie gminy, zespół korzystał z szeregu możliwości, jakie stwarza funkcjonowanie jednostek organizacyjnych samorządu terytorialnego, jednostek pozarządowych oraz instytucji współdziałających w szeroko rozumianym obszarze polityki społecznej. Nie poprzestając na analizie źródeł zastanych, którymi dysponują Ośrodek Pomocy Społecznej, Policja, Powiatowy Urząd Pracy i inne, korzystano obficie z bardzo wskazanych przy sporządzaniu analiz diagnostycznych źródeł wywołanych tj. badań ankietowych i analizy SWOT.

Dopiero sumując powyższe, nakładając wyniki diagnozy zakres możliwości kompetencyjnych samorządu lokalnego, wynikający z regulacji prawnych, możemy wskazać najważniejsze obszary problemowe, których rozwiązanie powinno stać się przedmiotem działań samorządu lokalnego, a jest treścią części programowej niniejszego dokumentu.

Zespół przygotowujący dokument uznał, że problemami, dla których należy zaprogramować działania są:

- Właściwa ocena możliwości lokalnego systemu pomocy społecznej i jego rozwój zgodnie i ze zmieniającymi się potrzebami społecznymi.
- Istnienie wysokiego poziomu bezrobocia na terenie gminy skutecznie uniemożliwia realizację celów osobistych i zawodowych znacznej grupie mieszkańców, pogłębiając obszary ubóstwa.
- Dysfunkcje opiekuńczo-wychowawcze w rodzinach wymagających profesjonalnej pomocy w rozwiązywaniu pojawiających się trudności rzutują na wszechstronny rozwój dzieci i młodzieży.
- Uzależnienia, przede wszystkim od alkoholu, to jeden z problemów społecznych na terenie gminy. Uzależnienia stają się przyczyną szeregu negatywnych zjawisk, skutecznie ograniczających wydolność rodzin nimi dotkniętych.
- Zapewnienie właściwej opieki osobom starszym, samotnym oraz niepełnosprawnym.
- Brak na terenie gminy działalności wolontaryjnej skutecznie utrudnia realizację nowatorskich rozwiązań oraz występowanie o fundusze wspomagające rozwiązywanie lokalnych problemów społecznych.
- Stan zdrowia mieszkańców w istotny sposób wpływa na możliwość ich uczestnictwa w otwartym społeczeństwie obywatelskim. Podniesienie poziomu jakości ochrony zdrowia powinno być jednym z priorytetów

działań samorządu, jest to jednak mocno ograniczone możliwościami kompetencyjnymi.

3. CZĘŚĆ PROGRAMOWA

Część niniejsza zawiera programy szczegółowe polityki i pomocy społecznej do realizacji na terenie gminy, ujęte w formie misji, celów strategicznych, celów szczegółowych i kierunków działań.

3.1. MISJA

**ZAPEWNIENIE MIESZKAŃCOM
MIASTA I GMINY PRZEDBÓRZ WARUNKÓW DO ZDROWIA,
ROZWOJU OSOBISTEGO I ZAWODOWEGO
ORAZ PRZECIWDZIAŁANIE MARGINALIZACJI
SPOŁECZNEJ**

3.2. CELE STRATEGICZNE

Problem:

Właściwa ocena możliwości lokalnego systemu pomocy społecznej i jego rozwój zgodnie i ze zmieniającymi się potrzebami społecznymi

Cel strategiczny 1

Systematyczna analiza istniejących problemów społecznych.

Cele szczegółowe:

- 1.1. Ocena stanu potrzeb społecznych.
- 1.2. Ocena możliwości skutecznego reagowania na pojawiające się kwestie społeczne.

Kierunki działania:

1. Systematyczny monitoring problemów społecznych realizowany przez pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej.
2. Systematyczna analiza zasobów finansowych przeznaczonych na realizację zadań własnych i zleconych.
3. Coroczne informowanie radnych i decydentów o istniejących potrzebach i kwestiach społecznych.
4. Analiza świadczonej pomocy ze względu na efektywność i właściwość adresatów,
5. Ciągłe podnoszenie kwalifikacji przez kadrę pomocy społecznej w celu lepszego rozpoznawania i reagowania na pojawiające się kwestie społeczne.
6. Systematyczny monitoring istniejących i rozpoczynających się programów celowych i funduszy służący ewentualnemu pozyskiwaniu środków zewnętrznych na rozwiązywanie lokalnych potrzeb społecznych.

Problem:

Istnienie wysokiego poziomu bezrobocia na terenie gminy skutecznie uniemożliwia realizację celów osobistych i zawodowych znacznej grupie mieszkańców, pogłębiając obszary ubóstwa.

Cel strategiczny 2

System wsparcia na rzecz osób bezrobotnych oraz dotkniętych ubóstwem.

Cele szczegółowe

- 2.1. Monitoring socjalny – wypracowanie form postępowania wobec osób w sytuacji kryzysowej długotrwałego pozostawania bez pracy.
- 2.2. Rozwijanie aktywnych form pomocy skierowanych do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, długotrwanie bezrobotnych, w tym szczególnie do kobiet.
- 2.3. Przeciwdziałanie ubóstwu oraz pomoc w reintegracji społecznej osób biednych i ubogich.

Kierunki działania:

- 1. Stała współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie monitorowania i rozwiązywania problemu wysokiego bezrobocia na terenie gminy:
 - a. organizacja prac interwencyjnych, robót publicznych oraz prac subsydiowanych z Krajowych oraz Europejskich Funduszy Socjalnych,
 - b. promowanie klubów pracy i szkoleń,
 - c. propagowanie działań zmierzających do przekwalifikowywania się osób długotrwanie bezrobotnych,
 - d. organizowanie prac społecznie użytecznych.
- 2. Objęcie pracą socjalną osób długotrwanie bezrobotnych, tak by zachęcać je do systematycznego poszukiwania zatrudnienia. W szczególności należy dążyć do udzielenia osobom bezrobotnym wszechstronnej pomocy w zakresie: poradnictwa, zapoznania z aktywnymi technikami poszukiwania pracy.
- 3. Objęcie pomocą materialną rodzin dotkniętych problemem bezrobocia.
- 4. Objęcie pomocą materialną osób biednych i ubogich.
- 5. Tworzenie na terenie gminy sprzyjającego klimatu dla potencjalnych inwestorów, mogących tworzyć nowe miejsca pracy.
- 6. Współudział w programach realizowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego przez instytucje rynku pracy.
- 7. Bieżący monitoring ofert programowych i ewentualne opracowanie projektów

mających na celu rozwiązywanie problemu bezrobocia w szczególności wśród kobiet i osób długotrwale bezrobotnych.

8. Organizowanie kursów, szkoleń podnoszących kwalifikacje zgodnie z zapotrzebowaniem rynku pracy.

Problem:

Dysfunkcje opiekuńczo-wychowawcze w rodzinach wymagających profesjonalnej pomocy w rozwiązywaniu pojawiających się trudności rzutują na wszechstronny rozwój dzieci i młodzieży.

Cel strategiczny 3

Wsparcie dziecka i rodziny dysfunkcyjnej.

Cele szczegółowe

3.1. Utrzymanie dziecka w rodzinie:

- pomoc rodzinom niewydolnym wychowawczo w przezwyciężaniu problemów opiekuńczo-wychowawczych poprzez odtworzenie bądź wzmocnienie ich funkcji,
- zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiednich warunków do życia i rozwoju zgodnie z ich potrzebami i przysługującymi im prawami,
- pomoc młodzieży w życiowym usamodzielnieniu poprzez nabycie umiejętności społecznych umożliwiających im prawidłową adaptację społeczną oraz integrację ze środowiskiem,
- przeciwdziałanie szerzeniu się postaw destrukcyjnych, agresywnych, aspołecznych w środowisku dzieci i młodzieży,

3.2. Zapewnienie opieki i wychowania dzieciom pozbawionym częściowo lub całkowicie opieki rodziców z zachowaniem priorytetu prorodzinnych form opieki zastępczej:

- zagwarantowanie dzieciom i młodzieży właściwych warunków opiekuńczo-wychowawczych poprzez umieszczanie w prorodzinnych formach opieki najbardziej zbliżonych do środowiska rodzinnego lub formach instytucjonalnych odpowiednio do diagnozy dziecka na czas kryzysu rodziny naturalnej,
- reintegracja rodziny poprzez ponowne podjęcie funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez rodzinę naturalną dziecka po przezwyciężeniu problemów życiowych stanowiących przyczynę umieszczenia dziecka poza rodziną oraz odtworzenie i wzmocnienie funkcji rodziny naturalnej.

3.3. Aktywne rozwiązywanie sytuacji kryzysowej w rodzinie:

- objęcie opieką psychologiczną i pedagogiczną rodziny, w której występuje kryzys,
- wsparcie instytucjonalne rodziny pozostającej w kryzysie,

Kierunki działania:

1. Systematyczna praca socjalna z rodzinami z problemem opiekuńczo-wychowawczym polegająca na:

- diagnozie deficytów w zakresie pełnienia ról rodzicielskich, wydolności opiekuńczo-wychowawczej, zaniedbań względem dzieci,
- diagnozie – ocenie sytuacji dziecka w rodzinie, środowisku szkolnym, rówieśniczym.

2. Pomoc materialna dla rodzin pozostających w trudnej sytuacji ekonomicznej realizowana przez Ośrodek Pomocy Społecznej:

- a. z systemu pomocy społecznej,
- b. z systemu świadczeń rodzinnych.

3. Rozwój sieci świetlic profilaktycznych oraz tworzenie świetlic socjoterapeutycznych, działających w poszczególnych miejscowościach, oferujących całodzienną pomoc dzieciom z rodzin z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi poprzez: dożywianie, właściwą opiekę pedagogiczną, pomoc w rozwiązywaniu trudności szkolnych, możliwość konstruktywnego spędzania czasu wolnego, nabywanie przez dzieci różnych umiejętności społecznych koniecznych do samodzielnego funkcjonowania w dorosłym życiu oraz prowadzących grupy wsparcia i socjoterapię.

4. Systematyczna współpraca z istniejącymi w powiecie jednostkami zapewniającymi całodobową opiekę dzieciom i młodzieży.

5. Systematyczna współpraca z wymiarem sprawiedliwości właściwym ze względu na położenie gminy, w szczególności:

- a. sądem rodzinnym,
- b. kuratorami sądowymi dla dzieci i młodzieży,

6. Współpraca z organizacjami pozarządowymi organizującymi opiekę dzieciom i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych oraz ze środowisk ryzyka.

7. Systematyczne współdziałanie Ośrodka Pomocy Społecznej z placówkami oświatowymi w celu bieżącej analizy sytuacji dzieci i młodzieży uczęszczającej do szkół, a w szczególności przeciwdziałanie pojawiającym się patologiom oraz dofinansowywanie działań naprawczych prowadzonych przez szkoły, w tym dożywiania uczniów.

W ramach realizacji poszczególnych celów w zależności od możliwości finansowych na dany rok możliwa jest budowa projektów i programów socjalnych.

Problem:

Uzależnienia, przede wszystkim od alkoholu, to jeden z problemów społecznych na terenie gminy. Uzależnienia stają się przyczyną szeregu negatywnych zjawisk, skutecznie ograniczających wydolność rodzin nimi dotkniętych.

Cel strategiczny 4

Budowa zintegrowanego systemu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień na terenie gminy.

Cele szczegółowe

- 4.1. Zapobieganie powstawaniu nowych problemów uzależnień od alkoholu i narkotyków.
- 4.2. Zmniejszanie rozmiarów problemów, które aktualnie występują.
- 4.3. Zwiększenie zasobów niezbędnych do radzenia sobie z problemami już istniejącymi.

Kierunki działania:

- 1. Ograniczanie i zmiana struktury spożycia napojów alkoholowych.
- 2. Zmiana zachowań i postaw mieszkańców w sytuacjach związanych z alkoholem i narkotykami.
- 3. Wdrożenie stosownych form profilaktyki alkoholowej i narkotykowej kierowanej w szczególności do dzieci i młodzieży;
- 4. Budowanie skutecznych form kontroli prawnej i społecznej nad szkodliwymi formami postępowania osób nadużywających alkoholu.
- 5. Zwiększenie skuteczności i dostępności leczenia i terapii osobom uzależnionym i współuzależnionym w zakresie nowoczesnych strategii i metod rozwiązywania problemów uzależnień oraz wzmacnianie efektów leczenia.
- 6. Prowadzenie edukacji eliminującej czynniki zagrażające prawidłowemu funkcjonowaniu społecznemu i psychologicznemu – promowanie zdrowego stylu życia szczególnie wśród dzieci i młodzieży.
- 7. Przeciwdziałanie przemocy domowej i zaniedbaniom.

Cele i kierunki działań są realizowane zgodnie z przyjmowanym corocznie przez Radę Miejską Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zawierającym szczegółowe działania w tym zakresie.

Problem:

Zapewnienie właściwej opieki osobom starszym, samotnym oraz niepełnosprawnym.

Cel strategiczny 5**Rozwijanie zintegrowanego systemu wsparcia na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych****Cele szczegółowe**

- 5.1. Zapewnienie odpowiednich form opieki osobom wymagającym pomocy.
- 5.2. Zwiększenie dostępności usług opiekuńczych i pielęgnacyjnych osobom starszym i niepełnosprawnym.
- 5.2. Usprawnianie osób starszych i niepełnosprawnych.
- 5.3. Aktywizacja rodzin na rzecz zapewnienia opieki osobom najbliższym.
- 5.4. Podejmowanie działań zmierzających do ograniczenia skutków niepełnosprawności.
- 5.5. Aktywizacja osób upośledzonych i chorych psychicznie.

Kierunki działania:

- 1. Utrzymanie osób niepełnosprawnych i starszych w miejscu ich zamieszkania w szczególności poprzez:
 - a. propagowanie aktywnego i zdrowego stylu życia,
 - b. ułatwienie kontaktu z placówkami rehabilitacyjnymi,
 - c. uwrażliwienie społeczności lokalnej na potrzeby osób starszych i niepełnosprawnych,
 - d. rozwój oferty kulturalnej adresowanej do osób w podeszłym wieku w celu ich aktywizację.
- 2. Rozwój pracy socjalnej i działań na rzecz integracji osób niepełnosprawnych ze środowiskiem lokalnym:
 - a. budowa projektów socjalnych promujących integrację społeczną,
 - b. rozwój oferty kulturalnej aktywizującej osoby niepełnosprawne,
 - c. podjęcie działań zmierzających do powstania integracyjnych oddziałów przedszkolnych, klas w szkołach podstawowych i gimnazjach.
- 3. Wsparcie materialne dla osób samotnych, w podeszłym wieku i osób niepełnosprawnych.

4. Podejmowanie działań zmierzających do systematycznego łamania barier dla osób niepełnosprawnych ruchowo.
5. Współdziałanie z PFRON i organizacjami pozarządowymi dla skuteczniejszego rozwiązywania problemów osób niepełnosprawnych.
6. Współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie i Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie aktywizacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych.
7. Rozwój działań informacyjnych i promocyjnych związanych z pozycją osób w podeszłym wieku i niepełnosprawnych.
8. Wsparcie osób zaburzonych i chorych psychicznie w samodzielnym funkcjonowaniu na terenie gminy w szczególności poprzez opiekę medyczną, poradnictwo socjalne i pomoc materialną.
9. Podjęcie działań w kierunku utworzenia środowiskowego domu samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi i upośledzonych intelektualnie.
10. Podjęcie działań w kierunku aktywizacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych.

Problem:

Brak na terenie gminy działalności wolontaryjnej skutecznie utrudnia realizację nowatorskich rozwiązań oraz występowanie o fundusze wspomagające rozwiązywanie lokalnych problemów społecznych.

Cel strategiczny 6**Inicjowanie i rozwój wolontariatu na terenie gminy****Cele szczegółowe:**

1. Propagowanie i rozwijanie wśród społeczności lokalnej idei obywatelskiej odpowiedzialności i uczestniczenia w zaspokajaniu ludzkich potrzeb.
2. Współpraca z partnerami zewnętrznymi zmierzająca do budowy struktur wolontarystycznych.
3. Stwarzanie korzystnych warunków dla powstawania i rozwoju działalności wolontaryjnej na terenie gminy.

Kierunki działań:

1. Analiza ofert organizacji skupiających wolontariuszy na terenie województwa.
2. Rozwój współpracy z organizacjami pozarządowymi poprzez zaprezentowanie im walorów i możliwości samorealizacji na terenie gminy.
3. Inicjowanie ruchu pozarządowego na terenie gminy poprzez uczestnictwo w szkoleniach dla liderów.
4. Propagowanie idei samopomocy, wolontariatu i obywatelskiego uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej.
5. Powołanie Gminnego Centrum Wolontariatu.

Problem:

Stan zdrowia mieszkańców w istotny sposób wpływa na możliwość ich uczestnictwa w otwartym społeczeństwie obywatelskim. Podniesienie poziomu jakości ochrony zdrowia powinno być jednym z priorytetów działań samorządu, jest to jednak mocno ograniczone możliwościami kompetencyjnymi.

Cel strategiczny 8

Zdrowi mieszkańcy i dostosowana do ich potrzeb infrastruktura ochrony zdrowia świadcząca usługi na coraz lepszym poziomie

Cele szczegółowe:

1. Podnoszenie poziomu świadczonych usług medycznych - dobra opieka medyczna,
2. Dostępne specjalistyczne leczenie,
3. Profesjonalna prowadzona profilaktyka i promocja zdrowia.

Kierunki działań:

1. Współuczestniczenie Gminy w koordynowaniu usługami medycznymi w celu zwiększenia ich dostępności.
2. Diagnoza potrzeb zdrowotnych i opracowanie programu ich realizacji.
3. Opracowanie i wdrożenie programu poprawy warunków BHP w instytucjach samorządowych.
4. Edukacja do zdrowego stylu życia.
5. Prewencja chorób cywilizacyjnych.
6. Wdrożenie programu pomocy osobom uzależnionym.
7. Współpraca z instytucjami promującymi zdrowie w zakresie budowy lokalnych programów .

3.3. MONITORING I WDRAŻANIE STRATEGII

3.3.1. MONITORING I EWALUACJA

Skuteczność funkcjonowania przyjętej strategii zależy będzie od:

- a. monitoringu i ewaluacji,
- b. budowy programów celowych rozwijających przyjęte kierunki działań.

Monitoring i ewaluacja zapisów strategicznych polegają na systematycznej ocenie realizowanych działań oraz modyfikacji kierunków działania w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą pojawić się poprzez zmianę regulacji prawnych czy też narastanie poszczególnych dolegliwości społecznych.

Całościowa ocena wymaga odpowiedzi na pytania o zgodność ocenianej polityki z przyjętymi wartościami i zasadami. Ewaluacja jest działalnością z natury normatywną, gdyż z jednej strony wykorzystuje się w niej istniejące normy, z drugiej zaś w jej wyniku mogą pojawić się propozycje wprowadzenia nowych norm i procedur. Jest także działalnością instrumentalną, ponieważ jej podstawowym celem jest dostarczenie podmiotom polityki społecznej praktycznej wiedzy potrzebnej przy podejmowaniu decyzji

3.3.2. CECHY PROGRAMÓW I PROJEKTÓW

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych będzie skuteczna, o ile przedstawiciele samorządu lokalnego znajdą zasoby umożliwiające budowę i realizację programów celowych zgodnych z przyjętymi kierunkami działań. Programy można realizować w okresach rocznych, dłuższych lub krótszych, w zależności od charakteru danego projektu.

Przy budowie projektów znaczenie będą miały środki, które Rada Miejska rocznie będzie przeznaczala na ten cel. Projekty można realizować w ramach:

- a. własnych zasobów samorządu (np. projekty OPS),
- b. poprzez organizacje pozarządowe,
- c. poprzez inne instytucje zewnętrzne.

Projekty i programy mogą być przyjmowane przez Radę Miejską stosownymi uchwałami, które winny przybierać formułę załączników do niniejszej strategii.

Projekty i programy realizowane w ramach strategii powinny być zgodne z przyjętymi kierunkami działań ponadto powinna je cechować:

a. efektywność – jest to jedna z najbardziej pożądanых cech polityki społecznej i jednocześnie kryterium jej oceny. Stosowana w polityce społecznej w znaczeniach nadawanych jej przez ekonomię, prakseologię i socjologię. Jest to relacja między osiągniętymi bądź planowanymi celami (korzyściami) danego działania a ponoszonymi lub planowanymi nakładami. Można tego dokonać dwoma sposobami: osiągając maksymalny stopień realizacji celu przy danym nakładzie zasobów (zwiększenie wydajności) lub używając minimalnego nakładu środków, by w jak największym stopniu zbliżyć się do realizacji celu (oszczędzanie zasobów). Efektywne programy realizowane w ramach strategii rozwiązują jedną kwestię społeczną, nie przyczyniając się do powstania nowych, służą zachowaniu równowagi między interesami różnych grup społecznych oraz podnoszą poziom zaspokajania potrzeb społeczeństwa, oszczędnie i wydajnie dysponując posiadanymi środkami;

b. skuteczność – jest to zgodność między stanem rzeczy, określanym jako skutek danego działania, a zakładanym celem. Skuteczność jest stopniowalna: za skuteczne uznaje się nie tylko działania, których skutki są tożsame z celem, ale i te, które zbliżają do jego osiągnięcia. Skuteczność jest oceną, dla której punktem odniesienia jest wzorzec stanu docelowego. Ten stan docelowy

w polityce społecznej może być postrzegany bardziej konkretnie – jako pożądane i zaplanowane zmiany w jakiejś dziedzinie życia społecznego (np. ograniczanie obszarów biedy);

c. celowość – jest to cecha oznaczająca dotarcie z danym programem do środowiska osób rzeczywiście go potrzebujących. Powinna się opierać na rzetelnie przeprowadzonej diagnozie problemu.

3.3.3. PROPONOWANE PROJEKTY

PROJEKT 1

Środowiskowy Dom Samopomocy

MIEJSCE REALIZACJI PROJEKTU

Budynek po szkole w Gaju

WNIOSKODAWCA PROJEKTU

Polskie Stowarzyszenie Pomocowe "Pomost"

PODMIOT WIODĄCY W REALIZACJI PROJEKTU

Polskie Stowarzyszenie Pomocowe "Pomost"

CEL STRATEGICZNY PROJEKTU

Usamodzielnienie osób z zaburzeniami psychicznymi i upośledzonych intelektualnie tak aby mogły same funkcjonować w swoim środowisku.

CELE SZCZEGÓŁOWE

1. Zapewnienie opieki osobom z zaburzeniami psychicznymi,
2. Rehabilitacja i terapia,
3. Współpraca z rodziną,

BENEFICJENCI PROJEKTU

Osoby z zaburzeniami psychicznymi oraz upośledzone intelektualnie

ZAKRES PROJEKTU

1. Pozyskanie środków na remont i adaptację budynku,
2. Wyposażenie poszczególnych pomieszczeń,
3. Nabór beneficjentów.
4. Rozpoczęcie działalności.

STRUKTURA INSTYTUCJONALNA PROJEKTU

Placówka będzie funkcjonowała w strukturach Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Przedborzu

PARTNERZY REALIZUJĄCY PROJEKT

- Łódzki Urząd Wojewódzki w Łodzi
- Urząd Miasta w Przedborzu
- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przedborzu
- Polskie Stowarzyszenie Pomocowe "Pomost".

DOSTOSOWANIE PROJEKTU DO POSIADANYCH ZASOBÓW I SYTUACJI MIASTA

Wykorzystanie budynku po zlikwidowanej szkole w Gaju.

ŚRODKI NIEZBĘDNE DO URUCHOMIENIA PROJEKTU

540.000zł – Koszt remontu, adaptacji i wyposażenia pomieszczeń.

CZAS REALIZACJI PROJEKTU

czerwiec 2006r

PROJEKT 2

Dzień Pieczonego Ziemniaka

MIEJSCE REALIZACJI PROJEKTU

"Grzybek"

WNIOSKODAWCA PROJEKTU

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przedborzu

PODMIOT WIODĄCY W REALIZACJI PROJEKTU

Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

WCZEŚNIEJSZE DOŚWIADCZENIA WNIOSKODAWCY W REALIZACJI ZADAŃ

Organizator wielu imprez dla dzieci

CEL STRATEGICZNY PROJEKTU

Pokazanie alternatywnych form spędzania czasu

Promowanie zdrowego stylu życia.

BENEFICJENCI PROJEKTU

45-ro dzieci rodzin zagrożonych problemem alkoholowym.

ZAKRES PROJEKTU

przygotowanie oprawy imprezy

zorganizowanie programu gier i zabaw z położeniem nacisku na profilaktykę uzależnień,

PARTNERZY REALIZUJĄCY PROJEKT

- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przedborzu
- Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Szkoły i świetlica środowiskowa,

DOSTOSOWANIE PROJEKTU DO POSIADANYCH ZASOBÓW I SYTUACJI MIASTA

Wykorzystanie terenów leśnych - "Grzybek"

ŚRODKI NIEZBĘDNE DO URUCHOMIENIA PROJEKTU

1000 zł koszty organizacji imprezy w tym: opłacenie autokaru dowożącego dzieci na miejsce zabawy, poczęstunek, zakup nagród oraz zaangażowanie w pracę społeczną członków MGOPS, członków komisji, leśników oraz policji i straży pożarnej.

CZAS REALIZACJI PROJEKTU

Czerwiec 2006r.

PROJEKT 3

"Starszy Brat, Starsza Siostra"

MIEJSCE REALIZACJI PROJEKTU

Publiczna Szkoła Podstawowa im. Kazimierza Wielkiego w Przedborzu

Publiczne Gimnazjum w Przedborzu

WNIOSKODAWCA PROJEKTU

Dyrekcja i zespół pedagogów

PODMIOT WIODĄCY W REALIZACJI PROJEKTU

Publiczna Szkoła Podstawowa im. Kazimierza Wielkiego w Przedborzu

Publiczne Gimnazjum w Przedborzu

CEL STRATEGICZNY PROJEKTU

Ograniczenia zjawiska przemocy i agresji wśród uczniów

CELE SZCZEGÓŁOWE

1. Zminimalizowanie agresji wśród dzieci i młodzieży
2. Wprowadzenie przyjaznej atmosfery wśród uczniów w/w szkół
3. Przekazanie uczniom starszych klas odpowiedzialności za atmosferę w szkole
4. Aktywizacja uczniów sprawiających problemy wychowawcze do zadań związanych z realizacją projektu.

BENEFICJENCI PROJEKTU

Dzieci i młodzież w/w szkół, pedagodzy

ZAKRES PROJEKTU

1. Przygotowanie programu spotkań nauczycieli
2. Ustalenie systemu punktowania określonych zachowań starszych uczniów
3. Przygotowanie gazetek i ulotek informacyjnych dla uczniów
4. Wprowadzenie projektu w życie
5. Wprowadzenie systemu oceniania skuteczności projektu

6. Koniec roku jako czas rozstrzygnięcia konkursu: "Najlepszy Starszy Brat", "Najlepsza Starsza Siostra" (rozdanie nagród)

STRUKTURA INSTYTUCJONALNA PROJEKTU

W strukturach Publicznej Szkoły Podstawowej i Gmnazjum.

PARTNERZY REALIZUJĄCY PROJEKT

- Publiczna Szkoła Podstawowa im. Kazimierza Wielkiego w Przedborzu
- Publiczne Gimnazjum w Przedborzu
- Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

DOSTOSOWANIE PROJEKTU DO POSIADANYCH ZASOBÓW I SYTUACJI MIASTA

Wykorzystanie środków finansowych GKRPA i bazy lokalnych w/w szkół 1000zł dla każdej ze szkół biorących udział w programie. 20% dotacji może zostać przeznaczona na materiały propagandowe, szkolenia-konsultacje w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych, jeśli zaistnieje taka konieczność. 80% sumy będzie przeznaczona na zakup nagród do rozstrzygnięcia konkursu.

CZAS REALIZACJI

Rok szkolny 2006-2007.

PROJEKT 4

Utworzenie świetlicy środowiskowej

MIEJSCE REALIZACJI

Bursa Szkolna lub Dom Kultury

WNIOSKODAWCA PROJEKTU

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przedborzu

PODMIOT WIODĄCY W REALIZACJI PROJEKTU

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przedborzu

WCZEŚNIEJSZE DOŚWIADCZENIA WNIOSKODAWCY

Założyciel Świetlicy Środowiskowej "Iskierka"

CEL STRATEGICZNY PROJEKTU

Zapobieganie niedostosowaniu społecznemu dzieci i młodzieży.

CELE SZCZEGÓŁOWE

1. Przystosowywanie do systematycznej pracy.
2. Kształtowanie poczucia obowiązku i odpowiedzialności.
3. Kształtowanie postaw tolerancji.
4. Rozwijanie zainteresowań.

BENEFICJENCI PROJEKTU

Dzieci przedszkola szkół podstawowych oraz młodzież z gimnazjum.

ZAKRES PROJEKTU

1. Pozyskanie funduszy niezbędnych do realizacji projektu z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Poakcesyjnego Programu Wspierania Obszarów Wiejskich, w którym gmina Przedbórz bierze udział.
2. Uregulowanie sytuacji prawnej dotyczącej pozyskania obiektu.
3. Adaptacja obiektu i przystosowanie do standardów.
4. Uruchomienie działalności - nabór wychowanków.

STRUKTURA INSTYTUCJONALNA PROJEKTU

Wykorzystanie istniejących pomieszczeń w szkołach na terenie miasta i gminy Przedbórz.

PARTNERZY REALIZUJĄCY PROGRAM

- Urząd Miasta,
- Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przedborzu,
- Publiczna Szkoła Podstawowa im. Kazimierza Wielkiego w Przedborzu,
- Publiczne Gimnazjum w Przedborzu,
- Liceum Ogólnokształcące w Przedborzu (pozyskiwanie wolontariuszy w celu udzielania korepetycji młodszym kolegom).

DOSTOSOWANIE PROJEKTU DO POSIADANYCH ZASOBÓW I SYTUACJI MIASTA

Wykorzystanie sal gimnastycznych, boisk, pomieszczeń szkolnych po lekcjach.

ŚRODKI NIEZBĘDNE DO FUNKCJONOWANIA PROJEKTU

80 000 zł - adaptacja pomieszczeń, zakup sprzętu, płace wychowawców, posiłki (pomieszczenia zajmowane nieodpłatnie).

CZAS REALIZACJI PROJEKTU

Rok 2006 – uruchomienie.

PROJEKT 5

„Zapobieganie powstawaniu nowych problemów uzależnień”

MIEJSCE REALIZACJI PROJEKTU

Urząd Miejski w Przedborzu

WNIOSKODAWCA PROJEKTU

Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
w Przedborzu

PODMIOT WIODĄCY W REALIZACJI PROJEKTU

Punkt Pierwszego Kontaktu -SPZOZ
ul.Częstochowska 25

CEL STRATEGICZNY PROJEKTU

Zdrowa rodzina wolna od uzależnień i przemocy

CELE SZCZEGÓŁOWE

- Poprawa bytowych warunków rodziny'
- Rozbudzanie świadomości dotyczącej zagrożeń wynikających z nadużywania środków psychoaktywnych.

BENEFICJENCI PROJEKTU

Społeczność gminy

ZAKRES PROJEKTU

Zgodny z Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

STRUKTURA INSTYTUCJONALNA PROJEKTU

Projekt realizowany byłby w ramach istniejących instytucji i organizacji

PARTNERZY REALIZUJĄCY PROJEKT

- Urząd Miasta i Gminy,
- Szkoły gminne – pedagodzy szkolni,

- Policja

DOSTOSOWANIE PROJEKTU DO POSIADANYCH ZASOBÓW I SYTUACJI MIASTA

Wykorzystanie istniejących obiektów, instytucji i organizacji

CZAS REALIZACJI PROJEKTU

Projekt mógłby być uruchomiony w krótkim czasie i trwałby cały rok.

4. UWAGI KOŃCOWE

Zapisy zawarte w strategii będą realizowane w ramach kierunków poszczególnych działań w miarę posiadanych w samorządzie i pozyskanych z zewnątrz środków finansowych.